అనసూయ

పుట్టిల్లు

గదిలోకి అపరాహ్ణపు ఎండ తలుపులోంచి వొచ్చి పచ్చని చాపలాగు పరుచుకుంది— మెల్లిగా సూర్యుడు మంచంకోళ్లని తాకుతున్నాడు. సరిగా మంచంకోళ్లని తాకేప్పటికి డాక్టరొస్తాడు, ఎట్లా తెలుస్తుందో సరిగా ఆనిమిషం ? గడియారంలో చూచు కుంటాడు- గడియారానికిమాత్రం ఎట్లా తెలుస్తుందో ? తనకి కూడా అట్లాంటి గడియారం వుంటే చేతికి ? అనుకుంటోంది జబ్బుగా పడుకున్న అనసూయ. అట్లాంటి ఆలోచనలన్నా లేకపోతే అసలు యిరవై నాలుగు గంటలూ ఏమీతోచదు. రాత్రిలన్నా నిద్రరాదు. ఆమె ప్రపంచంలో ప్రస్తుతం మసులుతున్నది మామూలు అమ్మా కొత్తడాక్టరూ.

ఈ డాక్టరు వొచ్చి కదలడు. ఒకటే వాగుతాడు. ఒక్కొక్క జబ్బు మనిషి దగ్గిర అంతసేపు కూచుంటే, యింటి కెప్పుడు చేరుకుంటాడు ? ......మంచివాడేనేమో ! ఆరబ్బరు గొట్టంతో తన వీపూ రొమ్మూ పరీక్షచేసి యేదో వింటాడు. ఆగొట్టం జేబులోంచి తియ్యగానే తనకి చక్కిలిగిలిలాగుం టుంది. రెండుచేతులతో దాన్ని నిన్న తోసేసింది. అతను

నవ్వుతో 'గొట్టం పెట్టనియ్యకపోతే చెవిపెట్టి వింటాన'న్నాడు. ఒకవేళ యెప్పుడన్నా గొట్టం మరిచిపోయిరాడుకద! 'జరంలేదు. యింకా లేవలేదా?' అనేసరికి జబ్బు పోయినట్లే వుంటుంది. మంత్రం పెడతాడా యేమిటి? యింకెంతసేపటికి వొస్తాడో యీ వాళ? బూడ్సులు చప్పుడు చేసుకుంటో - యిజారూ, చక్కా-కోటూ, హై, యెంతబావుంటాయో! వూరికే చిరునవ్వులు నవ్వుతాడు. యింకారాడేం! జావలో పచ్చడినంచుకోవొచ్చేమో అడగాలని వుంది. ఇంకా యెంతసేపు? ఆకలవుతోంది. కొంచెం నిద్రవొస్తోంది. ...వొచ్చేప్పుడు అమ్మనన్నా పిలవడు. తన యిల్లులాగు తలుపు తోసేసుకుని సరాసరి మంచందగ్గిరికివొస్తాడు. ఆపొగరుచూస్తే అనుసూయకి యిష్టం.....

నిద్రపోయింది కొంతసేపు. బూడ్సులచప్పుడు గుండెల్లో కొట్టుకుని, కళ్ళుతెరిచింది. చప్పున పమిట సర్దుకొని, చీరెని కాళ్ళమీదికి లాగి, గోడవేపు తిరిగి నిద్రపోతున్నట్టు పడుకుంది. "నిద్రే" అన్నాడు. లేవకూడదు. యేంచేస్తాడో, యెట్లా లేపుతాడో చూడాలి, నిమషమయింది. వీపువెనక చప్పుడేలేదు. ఒకనిమషం, రెండు, మూడు- యేంచేస్తున్నాడు? ఏమైనాడు? చూడకుండా వూరుకోడమెట్లా? మెల్లిగా తిరిగి చెయ్యి కింద నించి వొంటికన్నుతో చూసింది. మంచంపక్కనే నుంచుని వున్న ప్రకాశరావు పక్కున నవ్వాడు. సిగ్గుతో అనుసూయ తల వొంచుకుంది.

"యీ దొంగవేషాలు తెలీకపోతే డాక్టర్లమెట్లా అవుతాం? నోరు తెరు" గాజుగొట్టం నోట్లో పెడుతో వేలెందుకు బుగ్గకి తగిలించడం? తన చేతికియ్యకూడదూ? చెయ్యి జాచింది

కాశాను. తనే పెడతాడు! కిందపడేస్తుందని భయమా! వారికే అట్లా నవ్వుతాడేం? తను అట్లా నిద్రపోతున్నట్లు పడుకోటం యెందుకనుకున్నాడో, యేమిటో! గొట్టం తీసి చూస్తున్నాడు.

"నిజంగానండి మీబూడ్సుల చప్పుడు వినే లేచాను. నిజం డాక్టరుగారూ."

"లేచి మెల్లగా ఒక్కచూపు చూశావుకదూ. నీకు నిద్ర చెడిపోతుందని ఒక్కరవ్వ చప్పుడు చెయ్యకుండా నుంచుంటే, నీకు నా బూడ్సులచప్పుడు వినపడ్డదా, దొంగపిల్లా" మళ్ళీ బిగ్గరగా నవ్వాడు.

ఆనవ్వు విని అమ్మ వొచ్చింది. రబ్బరుగొట్టం బైటికి తీశాడు మళ్ళా. "జరంలేదు, యేంలేదు. లేచి తిరగరాదూ? లేస్తే పని చెయ్యాల్సి వొస్తుందని భయమో, యేమిటో?" అన్నాడు.

"చాలా అర్భకురాలండీ" అంది అమ్మ.

"అమితగారాబంచేసి అర్భకురాల్ని చేశారు."

అంతసేపు యేం వింటాడు తన గుండెల్లో? యెప్పుడూ యేదో వెతుకుతో గొట్టం జరుపుతోనేవున్నాడు. అమ్మా! అయిందయ్యా!

"మందుబుడ్డేదీ? ఒకపూట మందు మిగిలిపోయిందే! సరిగా తాగదు పెంకితనం! చాలా గారాబం చేస్తున్నారండీ!"

"యేంచెయ్యను, నాయినా! పదోయేట యీగతి పట్టింది దీనికి. ఈ యేడేళ్ళూ కడుపు తరుక్కుపోతోంది. నేను బతికున్న నాలుగురోజులన్నా గారాబం చెయ్యకపోతే తరవాత యెవరుచేసారు?"

ఎందుకో అమ్మ తనసంగతి తలుచుకున్నప్పుడల్లా, అట్లా యేడుస్తుంది? తన కేదో అవస్థ పట్టిందంటుంది. అందరూ అంతే. తన కర్మంట! తన కేమీ జీవితం కష్టంగా కనపట్టంలేదు, అమ్మా, అత్తయ్యా, మామయ్యా, లక్ష్మి, వెంకన్నా, పిల్లి తన చుట్టూ - యిన్ని వున్నాయి. యింకేం కావాలి? ...... డాక్టరేదో అంటున్నాడు.

"అవునండి. మన సంఘంలో వొచ్చిన అనర్థమే అది! మీ అల్లుడు చచ్చిపోవడానికి నిశ్చయించుకోవడమువల్ల, మీ అమ్మాయి బతికివున్నన్నాళ్ళూ బాధపడాలి"

ఇతనూ బాధపడాలి అంటాడు. యేంబాధ?

"లేచి తిరుగు. జ్వరంలేదు యేమీలేదు"

అమ్మముక్కు తుడుచుకుంటో వెళ్ళింది.

మళ్ళీ చెయ్యి పట్టుకుని నాడి చూస్తో నుంచున్నాడు.

"చూడు, గాజులు యెంత వొదులైనాయో? మళ్ళీ తొరగా బలవాలి."

"బలవడం యెందు కేమిటి?"

"ఎందు కేమిటి! ఎప్పుడూ యిట్లానే సన్నంగావుంటే, యెవరికి బావుంటుంది?"

"ఎట్లా బలం పట్టించుకోడం?"

"బాగా తినడం, నవ్వడం."

"మరి తినడానికి యేమీ పెట్టరుగా!"

"ఏంకావాలి ఆవకాయీ అన్నమూనా?"

"జావలో పచ్చడి నంచుకోనిస్తారా?"

"రేపు అన్నమే పెట్టిస్తాను............నువ్వు దొంగ వేషాలు వెయ్యకుండా వుంటే సరి!"

డాక్టరు వెళ్ళిపోయినాడు, మళ్ళీ రేపు సాయింత్రం దాకా కనపడడు, తమాషావాడు. ఒకటేవాగుడు. ప్రతివాళ్ళతో చనువే! మునపటి డాక్టరు మహాగొప్పచేసేవాడు. మొహం ధుమధుమలాడుతో వుండేది. ఈ డాక్టరెంత మంచి వాడో!

అత్తిల్లు.

దొడ్లో బొగ్గుల కుంపటిమీద నీళ్ళుపెట్టి విసురుతో కూచుంది అనుసూయ. పక్కన ఆస్పత్రిలో తొట్లు పాకీవాడు కడుగుతున్నాడు. ఆస్పత్రి యెంత అసహ్యంగా వుంటుందో! ఆ వాసనా, మురికీ, ఆనల్లని బట్టలూ! ఎవళ్ళవళ్ళో పడుకున్న పరుపులూ, — వాళ్ళ ఖర్మం! కంపు యీ దొడ్డికికూడా కొడుతుంది..............పోయినసారి వీళ్ళింటికి వొచ్చినప్పుడు ఆ పక్కన గుడ్డకప్పి పీనిగనికూడా పెట్టారు. ఆ డాక్టరు పీనిగని కోస్తాట్ట! భయంకదూ! అసహ్యంలేదూ? ఇప్పుడు ఆడాక్టరేనో, యింకోడో! అంత మంచి డాక్టరు పీనిగనికోస్తాడా...... ......యింకా అత్తగారికి నయంకాదేం? తనకి మళ్ళీ పుట్టింటికి పోవాలనివుంది. ఆ తెనుగు వైద్యుడు యెన్నాళ్ళు మందిస్తే నయమవుతుంది? అమ్మని వొదిలి యీ ముసలివాళ్ళిద్దరితోనూ వుండడం యేమీ బాగుండలేదు. మాటిమాటికీ తనని యెందుకు పిలుచుకొచ్చుకుంటూరు యిల్లా? తమకొడుకు పోవడానికి తను కారణమని అప్పుడేడ్చారు. ఆ కొడుకు పోయినందుకు, అతని బాల వితంతువు తమకి యావజ్జీవనం వీలైనప్పుడల్లా సహాయం చెయ్యాలని గావును వీళ్ళవుద్దేశ్యం! వీళ్ళు పంపమన్నప్పుడల్లా అమ్మకూడా మాట్లాడకండా తనని పంపుతుంది. యీ ముసలాళ్ళ ఆస్తి తనకి వొస్తుంది అని అమ్మ ఆశ. ఓచిన్న కుర్రాణ్ణి పెంపకంచేసి వొదినెగారి పిల్లనిచ్చి పెళ్ళిచేస్తానంది.

ఎవరూ తలుపు కొడుతున్నారు బైట?

అనసూయ లేచి వెళ్లి తలుపు తీసింది. ఎదురుగా డాక్టరు ప్రకాశరావు నుంచున్నాడు.

"నువ్వ!" అన్నాడు.

తలవొంచుకుంది.

"ఆర్నెల్లయిందికాదూ?......మళ్ళా నీకు యెప్పుడన్నా జబ్బుచేస్తుందేమోనని చూశా—ఎందుకు జబ్బుతెప్పించుకోలా?"

"ఎందుకొచ్చావి రిప్పుడిక్కడికి?"

"ఈయింటో మహాలక్ష్మమ్మగారిని చూడ్డానికి"

"మా అత్తనా!"

"మీ అత్తేమిటి! మేనత్తా?"

"కాదు"

"ఇంకేమిటి?"

వ్వారికే యెందుకీ ప్రశ్నలు? అర్థంకాదూ?

"అత్తవారు——"

"ఆహా, పద——"

వెళ్ళిపోయేప్పుడు గదిబైట——

"నిన్ను మళ్లా యెప్పుడు చూస్తానా అని యిన్ని నెలలూ అనుకుంటున్నాను ఎందుకు కనపడలేదూ?"

"ఎక్కడ?"

"ఎక్కడన్నాను! కనపడలేదేం?"

"ఎందుకు?"

ఇంక ప్రతిరోజూ ఆయింటో వొంటరిగా కూచుని యేం తోచక డాక్టరుగారిని యెదురుచూడ్డం అలవాటయింది అప్పు డప్పుడు. బావి దగ్గిరికి నీళ్లకి వెళ్లినప్పుడల్లా ఆస్పత్రివేపు

చూస్తుంది. ఎప్పుడన్నా ఒక ఆస్పత్రిబంగాళానించి యింకో బంగాళాకి వెడుతో దూరంగా కనిపిస్తాడు. పన్నెండు వొంటి గంటదాకా వుంటాడు, తమ భోజనాలు అయిందాకా. ఆయన వెళ్ళిన సంగతి ఆస్పత్రి నిశ్శబ్దమే తెలుపుతుంది. మళ్ళీ సాయంత్రం జనం నిండుతారు. ఎప్పుడన్నా ఆస్పత్రిలోంచి తనవంక చూస్తాడేమో! ఏదన్నా పనిమీద. తమ దొడ్డికీ ఆస్పత్రికీ మధ్యనున్న తీగెలదగ్గిరికి వొస్తే! తనని పలకరిస్తే! ఎంత గొప్పగావుంటుంది తనకి! అందరూ ఏమనుకుంటారు? తన గొప్పతనం తెలుస్తుంది. వాళ్ళందరిమీదా అధికారంచేసి, బాగా వాళ్ళనికోసి చేదుమందులు పోసేవాడు, ఎంతో సంతోషంతో తనని పలకరించడం! కాని రాడు. తనని అంత దయగా పలకరించినా, మళ్ళీ అప్పుడే మరిచిపోతాడు. అంత గొప్పపనులలో, తను ఏమూలాల! ఇట్లా ఎంతమంది రోగుల్ని పలకరిస్తాడో! ఎంత మందితో దయగా వుంటాడో!

కాని తోచకండావుండే యీయింటో ఆ ఆస్పత్రివంక చూడడం కొంత పొద్దుపోతుంది. ఎప్పుడూ గొణుగుతోవుండే ఆ అత్తనించి తప్పించుకోడం, ఆకాళ్ళకురాసే ఆనూనె వాసన! అబ్బా! కొంచెం అత్తరు కలపడానికి వొప్పుకుంటాడేమో డాక్టరు! ఆ చీకటిగదిలోంచి ఆవాసననించి బైటపడి ఆస్పత్రి చెట్లకింద నీడల్ని, పచ్చని గడ్డిని చూడడం ఎంత ఆహ్లాదకరంగా వుంటుంది! ఆ గచ్చు వరండాలు కళ్ళకి ఎంతో చల్లగా వుంటాయి. కాని అంత అందమైన యిళ్ళల్లో ఆబాధ! ఎట్లా భరిస్తాడో డాక్టరు?

ప్రతి మధ్యాన్నం వొస్తాడు డాక్టరు. ఆయన్ని చూస్తే అత్తకేమీ సంతోషంలేదు. ఎందుకో? తన జబ్బులో యీ డాక్టరు రావడం ఎంత ఆనందంగా వుండేది! ఈ అత్తవారి యింటో ఆడాక్టర్ని చూస్తే తన పుట్టింటివేపు బంధువుల్ని చూసి నట్టే వుంటుంది.

ఒకనాడు డాక్టరుచేతులమీద నీళ్లు పోస్తోంది.

"కోటుమీద పొయ్యకు మరి! ... పొద్దున్న దానిమ్మ చెట్టుకింద నుంచుని చూస్తున్నావే! ఏమిటి? సిగ్గెందుకు? నన్నా! నేనూ...(ఆగి) మరి యీరాత్రికూడా రావాలి...... ఎంత బావున్నావు ఆ చెట్టుకింద! పిచ్చిపిల్లా! ఎందుకు అట్లాచూస్తావు! నీకేం తోస్తుంది యీయింటో! పాపం...రాత్రి ఎనిమిదింటికి వొస్తాను—ఒకడు చచ్చేట్టున్నాడు అందుకని— అప్పుడొక మాటు కనపడవ్వూ! ఆచెట్టుకిందకాదు— చీకటి. తీగెలదగ్గిరికి రా... సబ్బు మంచివాసన వేస్తోందే! ఎక్కడకొన్నావు?...... [illegible] .....నీళ్ళు...... తమాషాకి ఒకమాట మాట్లాడు...... యేంతోచదు...... వొస్తావుకదూ...... చాలు......తువ్వాల."

అనసూయ యేమీ అనలేదు. రాత్రి యెనిమిదింటి దాకా ఆసంగతి యెక్కువ ఆలోచించనేలేదు. ఎనిమిదింటికి యెట్లా వొస్తా ననుకున్నాడు? భోజనాల సమయం. తను వొడ్డించక్కర్లేదూ? వంటకేగా తనని పిలుచుకుంది వీళ్లు!

వొడ్డిస్తో ఆలోచిస్తోనేవుంది. ఎనిమిది దాటింది. తీగెల కేసి చూస్తోంది. ఎట్లా వొస్తుందనుకున్నాడు? అంతమాత్రం తెలీదూ! ఎందుకు రమ్మన్నాడో! అతనికీ తనమల్లేనే యేం

తోచదు గావును ! ఆ చీకటి ఆస్పత్రిలో భయమేమో! రాత్రి యెవరికి మందు లివ్వాలి ? పాపం! ఈడాక్టరికి యెంతకష్టం ! ......ఇంకా వుంటాడా ? తను కనపడకపోతే అతనికిలక్ష్యమా? అయినా వున్నాడేమో !

మజ్జిగ పోసేసి, దొడ్డి గుమ్మందగ్గిర్నించి ఒక్కపరుగు తీసింది. రాత్రి గాలిలో పరిగెత్తడం యెంతో బాగుంది ! చిన్న తనంలో భయమేసి యింటోకి పరిగెత్తడం జ్ఞాపకమొచ్చింది. తీగెలదగ్గిర పచారుచేస్తున్నాడు, ఆ పొడుగాటి గొట్టాలవంటి కాళ్లతో, వుంగ్రాలు నుదురుమీాదపడి మెరిసేజుట్టుతో.

"ఇంతసేపటికా రావడం ?"

"మరిభోజనాలు కానక్కర్లా? సరే చెప్పండి."

"ఏమిటి చెప్పడం?"

"మరి యెందుకురమ్మన్నారు?"

"వూరికే యిటూ నుంచోడానికే"

"మరి నేను వెళ్లాలి, వాళ్లు లేచేటప్పటికి."

"మళ్లీ యెప్పుడొస్తావు?"

"ఇంకరాను. అత్తకి కాళ్లుపిసకాలి, అక్కడే నిద్ర వొచ్చేస్తుంది."

"వెళ్లిపోతావా ? అప్పుడే ! నీమొహమన్నా కనపట్టం లేదు ఆ నీడలో. ఇట్లారా మరి...... వూరికే ఒక్క నిమిషం అట్లానుంచో చాలు. వీళ్లయింటో నీకు సంతోషంగా వుందా ?

"లేదు. అమ్మదగ్గిరికి వెళ్లాలనివుంది."

"అక్కడ నీకు బాగుంటుందీ?"

"ఆ__"

"వొంటరిగావుండదూ? నీమీద ఎవరు ప్రేమ చూపుతారు? ముందేంచేస్తావు?"

"ఏంచేస్తా___?"

"మీ అమ్మ చచ్చిపోతే........"

"ఎందుకేదంతా? వెడుతున్నా."

"అప్పుడే!"

"వాళ్లు పిలుస్తారు."

"చెయ్యి యిట్లా జాచు"

"సన్నగా వేళ్లతో కొనతేరి నీచెయ్యి..... యెంత బాగుంటుందో తెలుసా?"

"అందుకనేనా, అంతసేపు నాడిచూసేవారు!"

నవ్వి బుగ్గమీద కొట్టాడు.

అనసూయ చెయ్యి పట్టుకుని తీగెలదగ్గిరికి లాగి బుజం మీద చెయ్యి వెయ్యబోయినాడు. అనసూయ పరిగెత్తుకుని వెళ్ళింది.

రాత్రి పడుకోబోయేముందు, పక్కన దీపం పెట్టుకుని అద్దంలో తన మొహం చూసుకుంది. చీకట్లో తన సన్నని పెదిమలు అతనికి కనపడ్డాయేమో? ఎందుకో తనమీద యిష్టం, చేతినీ, వేళ్లనీ, నిదానించి చూసుకుంది. అక్కడ పట్టుకున్నాడు, కొంచం నలిగినట్టు యెర్రగా, యింకా కనపడుతోంది అనుకుంది. పనివల్ల గోళ్లు అరిగిపోయినాయి. వాళ్ల సుందరమ్మ గోళ్లమల్లె యెర్రగా, గుండ్రిగా, చంద్రివంకలవలె వుంటే అతనికి యింకా యెంత బావుండేవో! అతనికి బాగుండడం యెందుకు? మెరుపువలె వెన్నుముకవెంట సంతోషం యెక్కింది. ఆ ప్రశ్నే అడు

కుక్కటో పడుకుంది. దానికి ప్రిత్యుత్తరం మొగ్గల్లో పరిమళం వలె దాగివుంది. యెంత వెతికినా కనపడ్లేదు ఆరాత్రి.

అత్తకి జబ్బు నయమయింది, కాని స్నేహంవల్లగావును డాక్టరు మామగారిని చూడడానికి వొస్తూనేవున్నాడు, తిరిక్కె నప్పుడల్లా రోజూ రెండుమూడుసార్లు. ఇంకా అనుసూయ తల్లి గారింటికి వెళ్లలేదు. ఒకరోజు మధ్యాహ్నం ప్రకాశరావు లోప లికి రావడానికి అనుసూయ తలుపుతీసింది.

"ముసలివారేరీ ?"

"ఒకరు నిద్రపోతున్నారు, యింకోరు వంటింటో కాఫీ గింజలు వేయిస్తున్నారు."

"మూడోవారు తలుపుతీశారు."

"మామగారిని లేపనా ?"

"వొద్దు మళ్లీవొస్తా. వొచ్చినకార్యం గుమ్మందగ్గిరే తటస్థపడ్డది........యెంత బాగున్నావో యిప్పుడు ! తలంటి పోసుకున్నావుకదూ ? పొద్దున్న చూశాను నువ్వుచేసే ప్రియత్న మంతా. యిట్లా మొహం పక్కకి తిప్పి నుంచో. బాగా చూడనీ. ఒక్కసారి ముద్దు పెట్టుకో వొద్దూమరి ?"

దగ్గరగావొచ్చి నడుంమీద ఒక చెయ్యివేసి, యింకా దగ్గిరగా లాక్కుని చంపమీద గట్టిగా ముద్దు పెట్టుకున్నాడు. వొదిలెయ్యగానే అనసూయ పెద్దసిగ్గుతో లోపలికి వెళ్లింది. అతను వెళ్లినచప్పుడు వినపడగానే, అద్దం ముందునుంచుని పది నిమిషాలు తనవంక తనే చూచుకుని, జుట్టు అయిదారువిధాల మొహంమీదికీ, పైకీ, పాపిడితీసి చూసుకుంది. కళ్లకి కాటికే పెట్టుకోనిస్తే, యింకా యెంతబాగా కనపడేదాన్నో అనుకుంది.

ముడివేసుకున్నా, పూలు పెట్టుకోనీరు, చేత్తో గులాబిపువ్వు పట్టుకుంటేనే అత్త కోప్పడ్డది. వాళ్ల జానకి మరువం తలలోపెట్టుకుని నడుస్తోవుంటే ఎంత మంచివాసన వొస్తుంది! చామంతి పూలు, పచ్చగా నల్లని జుట్టుమీద ఎట్లా మెరుస్తాయి జానకి తలలో.

ఇంక ఆవాళ యేంతోచలేదు. కొంతసేపటికి పూర్తిగా అర్థంకాని భయమేదో తట్టింది ఇంకా వీళ్ళు తనని అమ్మదగ్గిరికి పంపరేం? అమ్మనాన్న కబురు పంపదేం? కొడుకు చచ్చినా కోడలుమీద ప్రేమ పోనివాళ్లు వీళ్లుమాత్రం కనపడుతున్నారు లోకంలో—

రెండురోజుల తరవాత మధ్యాన్నమప్పుడు, ముసలమ్మ, అనుసూయని చూసి—

"ఏమే, మరీ వొస్తోంది. జుట్టు అట్లాపెకి దువ్వావేం?

"దువ్వితేనేం? ఏం దువ్వాను"

"ఏమిా ఈ ఈ! వేషాలు మరీని"

"ఏం వేషాలు! అందరూ యిట్లానేదువ్వుతున్నారూ?"

"అందరూ యెవరూ?"

"మరీ పోకిళ్లు పోతున్నావు! కిరస్తానీ పంతులమ్మవా?"

"మనవాళ్లే దువ్వుకుంటున్నారు. సోమంచి వాళ్ళ అమ్మాయి జుట్టుచూడండి"

"దానికేం! దానిమొగుడు నేర్పుతున్నాడు. అవన్నీ దానియిష్టం—దాని మొగుడి యిష్టం.

ఏం! మీాఅమ్మ నడుగుతాగా! యెవరన్నాచూస్తే యేమనుకుంటారు? యిన్నాళ్ళు నీకు జుట్టు అట్టిపెట్టినందుకే

అనేకమాటలంటున్నారు. మంచిదానివే! మాదరున్న బాగా నిలుపెడతావు! ఎవరికోడలంటే నవ్వులచేటు. ఛీ! ఛీ! ”

అనుసూయకి యేడుపొచ్చింది.

“ అమ్మ యేమీ అనదు. నేనిక్కడ వుండను. అమ్మ దగ్గిరికి వెడతా ”

“ ఎన్నాళ్లని వుంటావు అమ్మదగ్గిర? రేపేదో పంపకం కాగానే, యింకెక్కడవుంటావు, యిక్కడకాక! పెదుదుగానిలే యెల్లుండి తద్దినంకాగానే. ”

ప్రకాశరావు వొచ్చాడు.

“ ఏమిటి తగూలాడుతున్నారు? ”

“ ఏం లేదులెండి. ”

అనుసూయ లోపలికి వెళ్లింది.

“ ఈ కాలపు పిల్లలకి మరీ మతిపోతోంది. అప్పన్న మందమతులన్నీ వీళ్లకే పుడుతున్నాయి. ఆమొగుళ్లు ఆడించడం కోతుల్లాగ వీళ్లాడడం. మొగాడు యెన్నిపోకిళ్లన్నా పోతాడు. కాని ఆడదానికి బుద్ధివుండాలి. అయినా మొగుళ్లున్నవాళ్ల సంగతి వేరు. దీనికీ వేషాలేమిటి చెప్పండి. ”

“ ఎవరికి? ”

“ ఇంకెవరికి. మా కోడలుమాట చెబుతున్నాను. దీనికి ఎవరున్నారు ఎవరికోసం అపోకంతా? మహాకాళి, ఉన్నవొక్కణ్ణి మాకురాక్షసి, పొట్టన పెట్టుకుంది, ఆనాడే అన్నాను వెంట్రుకలు తీయించమని, కాని ఆతల్లియేడ్చి పట్టుపట్టింది. ఆవంశమే అట్లాంటిదిలెండి. దీని మేనత్తసంగతి తెలుసుకదూ? అది పోసీలెండి

మరి యిది మాకోడలై చచ్చిందిగా! దీని బుద్ధులు చూడండి నలుగురూచూస్తే యేమనుకుంటారు?"

"ఏం చేసింది?"

"మొన్నట్నించీ యేంపుట్టిందో తెలీదు. ఆగోళ్లన్నీ కత్తితో గీసింది. ఆతలచూశారా యెట్లాదువ్విందో! యెవరికోసమండీ ఆ షోకంతా? యిదివరకు యిట్లాంటివేమీ లేవు."

"పాపం చిన్నది. పెద్దవారు మీరు అట్లాంటివన్నీ లెఖ్ఖలోకి తీసుకుంటారా?"

"చిన్న దేమిటి? పదహారేళ్లొచ్చాయి. వాడేవుంటే ముగ్గురుపిల్లల తల్లికావలసింది. ఎట్లానూ రేపు కార్తీకమాసంలో జుట్టు తీసేయిస్తూనేవున్నాములెండి. ఈలోపలదీనికేం పుట్టిందో!"

"ఏం తీసేయిస్తారు?"

"వెంట్రుకలు తీయించమూ మరి!"

పతివ్రతలారా, పాపం అనుసూయమీద కోప్పడకండి. తక్కిన స్త్రీలకన్న ఏమీ దుర్మార్గురాలు కాదు అనుసూయ. ఆవయసులో ఎట్లా తక్కిన అవయవలక్షణాలు కలుగుతాయో యీ ఆలోచనలుకూడా అంత సహజంగానే కలుగుతాయి. తడి భూమిని బద్దలుచేసుకుని తలయెత్తే మొక్కనిచూస్తే, లోకం చుట్టూ చూసి ఆనందపడుతున్నట్టు తోచదూ? యీయెండనీ గడ్డినీ, మంచునీ, చూసి! అట్లానే అనుసూయ కొత్తకొమ్మలు! యీ కొత్త ఆలోచనలు యీలోకపు సౌందర్యాన్ని, పువ్వుల్ని, పురుషుల దృఢవక్షాల్ని, మందమారుతాల్ని చూసి ఆనందిస్తున్నాయి.

పవిత్రవంతులై, మీ ధర్మభర్తలవల్ల, సంతానాన్ని పొంది, సుఖంగా, కీర్తిలో, సంసారాలుచేసే మీరు, పాపం, అనుసూయనుచూసి, కఠినత్వం దాల్చకండి. మీరు పదహారేళ్ల వయసులోవున్న రోజులు తలుచుకోండి. మీ కొత్త అవయవాలూ, మీ కొత్తఆశలూ, యింత విజృంభించివుండవు. ఎందుకంటే వాటిని నలిపి ఎదగకుండా, గర్వించకుండా, అణగకొట్టేందుకు నాథులు సిద్ధంగా వున్నారుగనక. పాపం, అనుసూయకు ఆ దురదృష్టంలేదు. క్షమించండి ఆపిల్లని పాపం!

పుట్టిల్లు

అనసూయ బైట అరుగుమీద కూచునివుంది. మునిసిపల్ చాకలాడు దీపాలు ఒక్కొక్కటే వెలిగించుకుంటో వొస్తున్నాడు. కూలివాళ్లు గుంపుగా పాటపాడుతో యింటికి వెడుతున్నారు. ఎదురుగా సాయెబు గంటవాయించి బొంబాయి మిఠాయి అమ్ముతున్నాడు. కుడుతున్న రెవిక కనబడక వేలులో సూదిగుచ్చుకున్న అనసూయ, రెవిక వొళ్లోపెట్టుకుని రోడ్డువంక చూస్తో కూచుంది. ఎదురుగా వొచ్చేది డాక్టరు ప్రకాశరావా? ఆ పొడుగూ, ఆ నడకా అట్లానేవుంది. ఐతే పంచ కడతాడా? ఆటోపీ యెన్నడూ అతని నెత్తిమీద చూడలేదే? ఇందాక యిటు వెళ్లాడు. మళ్లీ యిప్పుడు తిరిగి వొస్తున్నాడు. ఇటే వొస్తాడుగావును! ఒక్క నిమిషం ఆలోచిస్తున్నాడు. అతనే! అవునో ఆచిన్న పొట్టి మీసాలు! వొస్తున్నాడు. ఎందుకా దడదడ నీకు!—— కనపరచకు—— యింటోకి వెడుతున్నట్టుండు— దగ్గిరికి వొచ్చాడు, "అనసూయా!" అని దగ్గిరికి వొచ్చాడు. 'తొమ్మిదింటిదాకా ఉత్తరవేపు లాంతరుదగ్గిర వుంటా— ఒక్కసారి యీలోపున అటురా!' అని వెళ్లిపోయినాడు.

తీగెలదగ్గిర మాట్లాడిన నాటినించి మళ్లీ కనపళ్లేదు. ఈ డాక్టరికి మళ్లీ తనజోలి యెందుకు? అమ్మదగ్గిరికి వొచ్చిం తరవాత కొన్నాళ్లు చూసింది అతను వొస్తాడేమోనని! అతను రాకపోవడం మనసుని బాధపెట్టింది, కాని తొరలోనే మరిచిపోయింది. ఇప్పుడెందుకు? రోడ్డుమీదమాట్లాడాలా? కాని ఆలాంతరు

వెనకంతా చీకటే. యెవరూ వుండరు. అతనికెట్లా తెలుసో! వెళ్లడంమంచిదేనా? ఎందుకు వెళ్లాలి? వెళ్లాలనిపిస్తోంది. కారణం తెలీకండానే. అతని కంఠం ఒక్కసారి వినాలి. తనకి యిప్పుడు బాగా బలంపట్టింది. చాలా బావున్నానని అతను అంటే ?

అందరికంటే తొరగా భోజనంచేసింది. మజ్జిగన్నా వేసుకోలేదు. చప్పున రెవిక మార్చుకుని, చప్పుడుకాకుండా గడియ తీసి రోడ్డుమీదికి వెళ్లింది. దీపాలకి అవతలగా తలవొంచుకొని తొరగా నడిచింది. దీపంకింద యెవరూలేరు. వొళ్లుమండింది. తొమ్మిది దాటలేదుకద ? ఆమామయ్య యెంతకీ భోజనానికి లేచాడుకాదు. నిరాశతో చప్పున వెనక్కితిరిగింది.

"అనసూయా !"

సందుమొదట్లో నుంచున్నట్టున్నాడు. దొంగ, వెళ్లలేదు! ఇట్లా వొచ్చేస్తే ఏమనుకుంటాడు ? ఒక్క ముహూర్తం ఆగింది. కాని యింతదూరంవొచ్చి-అనుకునేదేమిటో యిదివరకే అనుకున్నాడు.

"ఎందుకు? తొరగా చెప్పండి"

"ఈసందులోకి రా, యెవరూలేరు."

"రాను. చెప్పండి వెడతాను."

"ఇక్కడెట్లా ? రోడ్డుమీద మనుష్యులు నడుస్తోవుంటారు. అట్లారా వొక్కనిమిషం."

చీకట్లో వెళ్లడం భయం. కాని డాక్టరున్నాడుగా ! ఆవెనక గడ్డివాము, దానిపక్కన మామిడిచెట్టువుంది. తలుపు తోసి లోపలికి తీసికెళ్లాడు. చెట్టునీడకింద నుంచుని అనసూయ మెడచుట్టూ చేతులు వేశాడు. అతని గుండెలు ఆయాసంతో

వలే కొట్టుకోడం అతనిచేతులు వొణకడం, అనసూయకి తెలిసి భయంవేసింది. ఆమె బుజాలమీద చేతులువేశాడు.

"అనసూయా, నువ్వులేకుండా నాకు చాలాకష్టంగా వుంది. ఎప్పుడూ నువ్వే జ్ఞాపకమొస్తున్నావు. ఎన్నిసార్లో నిన్ను చూడాలని మీయింటివేపే నడిచాను. నామీద దయలేదూ? చెప్పు యిట్లాచూడు."

అనసూయ మొహాన్ని యెత్తి ముద్దుపెట్టుకున్నాడు. ఎంత బావుంది! ఇట్లాంటిసుఖమొకటి లోకంలో వుందని అనసూయకి తెలీదు. భార్యాభర్తలు యధావిధిగా చేస్తారనుకుందిగాని యీ నరాలుకాల్చే అనుభవం ఆమె అనుభవంలోలేదు.

"నిన్నుచూస్తే నాకెంతయిష్టమని! యిట్లారా నన్ను ముద్దుపెట్టుకో, రా" గట్టిగా అదిమేస్తున్నాడు. ఎంతబలమో! యెంతబావుంది! అంత దగ్గిరిగా నుంచోడం! యెంతబావుంది!

"ఎంతబావున్నావు, అనసూయా! నీకళ్ళు యెంత అందంగా చూస్తున్నాయో! దగ్గరగా రా ఎందుకాభయం? సిగ్గా! నేనేగా! ఇంక నిన్ను వొదలను. ఎన్నడూ యిట్లా పట్టుకుంటాను. ఎప్పుడూ యిక్కడే, తెల్లారినాసరే. వెళ్ళకు. యింకోసారి——"

అబ్బా! యేమిటీ ఆనందం! పరుగెత్తుతోంది. వొళ్ళంతా దూకుతో. ఎంతబావున్నాయి ఆమాటలు! తనకోసమే! తనెం మకు అతనికి? ఎప్పుడూ ఆమాటలు వింటో, అట్లా చేతుల్లో అంత దగ్గిరిగా ఆనుకునివుండడం ఎంతబావుంటుంది! ఇంకా పైకి లాక్కుంటున్నాడు. యేమిటి ఆచేతుల్తో చేస్తున్నాడు? అబ్బా వొద్దు! ఏమిటిది? ఛా! ఛా! —భయం సిగ్గు—వొద్దు వొద్దు—తప్పు—

లోబడిపోకు—పాపం — అమ్మ వాళ్లకి తెలిస్తే—ఇట్లా చేస్తా డనుకోలేదు—వొదిలించుకుని దూరంగా నుంచుంది. వొచ్చి మళ్ళీపట్టుకున్నాడు.

"రా, యెందుకు వెళ్ళిపోతావు? నేనేగా! రెండునిమిషాలు—యిప్పుడే వెళ్ళిపోదుగాని."

మళ్ళీ బలవంతంగా లాక్కుపోయినాడు లోబడకూడదు. ఏదో తెలీని అద్భుతమైన ఆశ, వొణుకు, ఆత్రుత, నరాల బాధ, లొంగిపొమ్మని అరుస్తున్నాయి. "చూడు, ఆవిచిత్రం—ఆ అసమాన్యానుభవం రుచిచూడు" అంటున్నాయి. "వొద్దు, వొద్దు తప్పించుకో, పాపం, నీచం, భయంకరం, నీకింకా తెలీదు దీని పర్యవసానము" అని సంఘనిబంధనలు, నీతి నిబంధనలు, స్త్రీ సహజముగ్ధత్వము, లజ్జ, భయము అరుస్తున్నాయి.

"నన్నట్లా తాకకండి. ఇంకెప్పుడూ రాను వెళ్ళండి." విచిత్రమైన కఠినత్వం వొచ్చింది కంఠంలోకి. కొత్తబలంవొచ్చింది చేతుల్లోకి. తోసేసింది—తన్నుకుంది. అతను అదుముతున్నాడు.

"లొంగిపోతున్నావు. పోట్లాడు" మోహమూ ప్రేమా మాయమైనాయి. "వీడా నన్ను బలవంతంచేసి, నీచంగా లోబరుచుకునేది!" పోట్లాడింది.

"అరుస్తా, వొదులు ముందు. గాడిదా" తప్పించుకుంది. జుట్టుప్రాడింది, మొహం నలిగింది, చంపలమీదా వొంటిమీద రక్కులు మెల్లిగా తుడుచుకుంటో, కుచ్చెళ్ళెత్తిపట్టుకుని, జుట్టు వొళ్ళంతా పడుతో పరిగెత్తింది. ఆరూపం చూసేప్పటికి ప్రకాశ రావుకి కళ్ళుతిరిగి రక్తం చిందులాడింది. ఇట్లాకాదు ఎప్పుడూ తనకి, కావలసినప్పుడల్లా నెమ్మదిగా, శాంతంగా, అందమంతా,

అనుభవించేందుకు వీలుగా దొరకాలి. తొరగా వెళ్ళి లాంతరు అవతల అనసూయని కలుసుకున్నాడు.

"ఏంచెయ్యను రేపు వొక్కసారి రా"

"ఈసారి నన్ను రమ్మంటే అమ్మతో చెప్పతాను వెళ్ళు పో."

అతని మొహంవంక కంటిచివరినించి చూసి మొహం తిప్పేసుకుంది. ఆవొక్కచూపులో ఆమె మొహంలోకి జాలి వొచ్చింది. ఆగి—

"మరి నన్నెందుకట్లా చేశారు? తప్పకదూ? వెళ్లండి నేనుమాత్రం రాను."

"నామీద కోపమేనా?"

"కోపంకాదు, యేంకాదు."

అనుసూయ యెవరన్నా తనని చూస్తారేమోనని భయం వేసి, వెంటనే పడుకుంది. ఆసంగతే జ్ఞాపకమొస్తోంది. ఆసంతోషమూ, ఆభయమూ, ఆముద్దూ ఆ అసహ్యమూ, అన్నీ మళ్లీ తోచాయి. ఒక్కొక్కప్పుడు అతనుమృదువుగా తాకిన శరీరాన్ని తలుచు కున్నప్పుడు, మళ్లీ దాన్ని ముద్దు పెట్టుకోవాలనిపించింది. కాని ఆగోళ్లు గుచ్చిన సలాలు—నొటితో, వేళ్లతో గట్టిగా పట్టుకోడం మెంగిలి తలుచుకుంటే, అప్పుడు లేచి తలంటిపోసుకోవాలనిపించింది.

మొండివాడు మర్నాడు సాయంత్రం ఒక చీటీ పడేసి వెళ్ళాడు, దాంటో మళ్లీ రమ్మన్నాడు పైగా—

"నీజుట్టు తీసేయించాలని చూస్తోవ్రుంటారు, బహుశా. నువ్వు నాదగ్గిరికి వొస్తేవొచ్చావు, రాకపోతే పోయినావు. దానికి

మాత్రం వొప్పుకోకు. అది చాలా అసహ్యం. నీకే సహాయమైనా చేస్తాను. ”

తనువెళ్ల తలుచుకోలేదు. పాపం, అంత గొప్పవాడు, అందరూ గౌరవించేవాడు, తనని అంతగా కావలసి పిలిస్తే, తను తిట్టినా, కోపం తెచ్చుకోక, తనను మళ్లీకోరి, తన జుట్టుమీద అంత శ్రద్ధ తీసుకుంటున్నాడు. దీపంవెలుగులో యెంత తెల్లబోయి, సిగ్గుపడి, కనపడ్డదో అతని మోహం! ఒకసారివెళ్లి చూస్తే! కాని మళ్లీ అట్లా మొదలు పెడితే! ఎవరన్నా చూస్తే వెళ్ల కూడదు.

ఇదివరకు తలవెంట్రుకలు తీస్తారంటే ఆసంగతి విచారమే కలిగించలేదు. మామూలుగా జరగడం లాగుంది. కాని యిప్పుడు భయంపట్టుకుంది. తనకిష్టంలేదని తక్కినవాళ్లకి తెలియచెయ్యాలి. ఎట్లా? ఆసంగతి యెత్తినప్పుడల్లా, మొఖం మాడ్చడం, తనకు పట్టనట్టు తిరగడం, చెయ్యాలనుకుంది. అసలు అనుసూయకి తన నిగనిగలాడే జుట్టునిచూస్తే చాలాయిష్టం. ఆప్రేమంతా మన సులో యిప్పుడు పైకితోచింది. ప్రకాశరావుని మాటలని నొప్పించింది. దానికి పరిహారంగా యిప్పుడతను చెప్పినట్టు జుట్టుని కాపాడుకోవాలి. ఈసారి అతను చూసినప్పుడు అందంగా కన పడవొద్దూ! తనని యిదివరకటివలెనే వున్నదని చూడవొస్తే తను అమ్మలాగు బోడిగుండేసుకుని ముసుగుతో.........ఛీ ....ఏమైనా సరే వొప్పుకోకూడదు. గడ్డివాముకి ఆను కుని తన జుట్టులో అతనువేళ్లని దూర్చి...ఏమైనాసరే వొప్పుకో కూడదు. తన కిష్టంలేదని చెప్పేసింది స్పష్టంగా ఒకసారి.

వెళ్లలేదు. కొన్నినెలలదాకా అతనివేపు చూడలేదు, అతనెంత తిరిగినా ఎన్నిచీట్లు వ్రాసినా.

తల్లీ, మేనమామా, అనుసూయ బాధతో సానుభూతిని చూపారు. కాని మామభార్య వొప్పుకోలేదు. తలవెంట్రుకల విధవ తన యింట్లో వుండకూడదంది. తక్కిన బంధువులు వాళ్ళకి తలవొంపులనీ, అటువంటి అనుమాయతి తమఇంట్లో లేదనీ అన్నారు. ముఖ్యం అత్తవారు వొప్పుకోలేదు. చచ్చి పోయిన తమకొడుకు ఆత్మ భార్య గుండునిచూసి కాని పర లోకాలకి పోదనుకున్నారు. బంధువులలో ఆందోళన ప్రారంభిం చింది. 'డిస్టర్బు' అయిన చెట్లమీది తేనెటీగల్లాగు ధ్వని చేస్తు న్నారు. బలవంతంగానన్నా లాక్కెడతామన్నారు. అనుసూ యకి భయంపట్టుకుంది. ప్రకాశరావు సహాయం అడిగితే — యేం చేస్తాడు? కాని అడగకూడదని, అడిగితే అతని చేతుల్లో చిక్కినదాననౌతాననీ, అంతరాత్మ పలికింది.

అత్తిల్లు

చేతులో చీటీ పట్టుకుని సాయింత్రం అనుసూయ ఆలోచిస్తో నుంచుంది. కళ్ళలోని దూర దృష్టినిచూసే ప్రియుడే పక్కనవుంటే పరవశుడై వుండును. అనుసూయ యెక్కువ అందమైన మనిషి కాదు. కాని ఆమెలోనివుత్సాహం, హృదయ నిర్మలత్వమూ, ప్రజ్వలించే యవ్వనోద్రేకమూ, ఆమెకి లేని అందాన్ని తాత్కాలికంగా కల్పించాయి. శరీరంమాత్రం చాలా తీరైనది. పిరుదుల దగ్గిర్నుంచి మెడదాకా మంచి వొంపులుతిరిగి కళ్ళని అక్కడే సంచరించేట్టు చేస్తుంది. ఏకవులూ వర్ణించలేని, ఏమాటలూ వ్యక్తపరపలేని, సాధారణంగా స్త్రీలకి వుండని, Charm, గ్రేస్, వున్నాయి ఆమెలో. ఏ అవయవంలో, ఏరంగులో వుందో ఆ ఆకర్షణ నిర్ణయించలేరు.

ఈ రాత్రి మళ్ళీ తనని తొమ్మిదింటికి రమ్మంటాడు ప్రకాశరావు. వెళ్లాలా, వొద్దా? తన పట్టుదలకిలొంగి యీ సంవత్సరం, వూరుకున్నవాళ్ళు గట్టిపట్టుపట్టారు యీసారి. ఈపెంపకమైన కొత్త కురాడికి విషజ్వరం వొచ్చినప్పుడు తన తలవెంట్రుకలే ఆజబ్బుకి కారణమని అందరూ నమ్మారు. ఇంతా డాక్టరు ప్రకాశరావు కుదిరిస్తే, తనవెంట్రుకలు తీయిస్తామనే మొక్కుబడే వాడిని కుదిర్చిందని వాళ్ళ నమ్మకం, వొదిలేట్టులేరు. అమ్మ కూడా తనవేపులేదు యీసారి. అత్త కొట్టడానికి సిద్ధమయింది. మరీ నీచంగా చూస్తున్నారు. ప్రకాశరావునిచూసి అనుమానపడుతున్నారు. ఆయన్ని రమ్మని యిదివరకువలె పిలవడం

మానారు. తనమీద యేవో కుట్రలు జరుగుతున్నాయి. సీతా రామయ్యమామయ్య తనవేపే కాని, ఆనాటిరాత్రి అతడు నిద్దట్లో చేసిన ఆ పాడుపని తెలిసినప్పటినించి అతనితో సరిగా మాట్లాడడం మానేసింది తను. యింక తనకి డాక్టరు ప్రకాశ్ రావునే సహాయం అడక్క తప్పిందికాదు. తనువ్రాసి చేతిలో తలాలునపెట్టిన చీటీకి బదులు యీ చీటీ తీసుకొచ్చి యిచ్చాడు. రాత్రి తీగెలదగ్గిరికివస్తే ఆలోచించవొచ్చుట. వెళ్ళి చూడాలి. వేడితేనేం ?

అందరూ పడుకున్న తరవాత దొడ్డితలుపుతీసుకువెళ్ళింది.

“ నేను తిట్టినందుకు కోపం పోయిందండీ ? ”

“ నా కెందుకు కోపం ! నువ్వా మరిచిపోవలసింది. చాలా దుర్మార్గమైనపని చేశాను. నాకు వొళ్ళు తెలీలేదు. ”

“ అదిపోనీండి. యిప్పుడు యేం చెయ్యమంటారో చెప్పండీ. ”

“ ఒక్కనిమిషంలో యేంచెప్పను ? వుండు—అంతా చెప్తా ”

“ నేను తొరగా వెళ్లాలి. యెవరన్నా చూస్తారు యేముంది చెప్పడానికి ? ”

“ నీజుట్టు తీసేస్తారంటే, నీకంటే నాకు విచారంగావుంది. యిట్లాచూడు. తళతళలాడే యీ చక్కని జుట్టునంతా తీసేస్తే మళ్ళీ నిన్నెట్లా చూడను ? ”

“ చూడకండి ”

“ చూడకండా బతకగలనా ? యిట్లా చూడు నామాటలు అబద్ధంగా కనపడుతున్నాయా ? యింకా నమ్మకంలేదూ ? ”

"సరేలెండి. కాని నాకు యేం సహాయం చేస్తారో చెప్పండి."

"చెప్పడ మెందుకు ? పక్కన నేనుండి అట్లాంటి పని జరగనిస్తానా ?"

"ఏం చేస్తారేం ?"

"రెక్కలగుర్రంమీద యెత్తుకుపోతాను. చైనాదేశం వెళ్ళిపోదాం. బాణాలతో యుద్ధం చేస్తాను. అందరూ పారి పోతారు, నీకేం భయంలేదు. నా ధైర్యం నిలపడానికిమాత్రం రోజూ ఒకసారి యిట్లా కనపడుతోవుండు."

"రోజూనా ! రాను. వాళ్లు కనుక్కోరూ ?"

"ఇక్కడేవుంటే చూస్తారు. అట్లా ఆస్పత్రిలోకి వెళ్ళి పోతే యెవరూ కనుక్కోరు. నీకే తోస్తుంది ? యేం సరదాగా వుంది ఆయింటో ?"

"అక్కడికి రానండీ. కాని నన్ను కాపాడేభారం మీది. వెడుతున్నాను."

"అప్పుడే వెడతావా ?"

"మళ్ళీ రేపు వొస్తాలెండి యిక్కడికి."

పాపం — ఇంకా తెలీదు అనసూయకి స్వలాభంలేకండా జరిగే సహాయం లోకంలో ఎంత అరుదో — ముఖ్యం పురుషుల నించి స్త్రీలకి.

ప్రకాశరావుని కలుసుకోవడం చాలా గట్టి అలవాటుగా పరిణమించింది. అతన్ని చూడకుండా, మాట్లాడకుండా వుండలేదు. సంతోషమేమీలేని ఆమెజీవనానికి అమృతంతాగిస్తున్న వాడివలె వున్నాడు ప్రకాశరావు. సరిగా ఆమెహృదయం యవ్వనంలో పురుషుడికోసం తెరుచుకున్న సమయంలో ప్రకాశరావు ఆమెని సమీపించాడు. ఆసమయంలో యెవరు ఆ స్థానంలోవున్నా వారే ఆహృదయంలో అతుక్కునేవారు. అట్లానే సాధారణంగా భర్తలందరూ భార్యల హృదయాల్ని వశపరచుకునేది! భర్తలేని అనుసూయకు, భర్తస్థానంలో ప్రకాశరావు నుంచున్నాడు. ఆమెభక్తి, ప్రేమ, సేవ, అన్నీ అతనికి స్వభావసిద్ధంగా అవే అర్పించుకున్నాయి. కనకనే హృదయానికి యెంతో అలవాటై నట్టు సమీపబంధువైనట్టు తల్లికన్న, బంధువులకన్న, తనకన్న, తన నీతికన్న, పేరుకన్న యెక్కువైనాడు. నిజమైన భర్తగా, శాస్త్రాల్లో చెప్పినట్టు, నిజమైన దైవమైనాడు, ఆమెకి. ఒకపురుషుణ్ణి తెలుసుకున్నతరవాత యితరపురుషులతో సంబంధం వొదలుకోడం సులభంగాని, మొదటి హృదయబంధం వొదుల్చుకోడం కష్టం.

పెరుగుతున్న తీగె యెట్లా ఆధారంకోసం వెతుకుతుందో నవయవ్వనంలోవున్న కన్యహృదయం, ప్రేమకోసం అట్లానే వెతుకుతుంది. అది సృష్టిలోనే యేర్పడ్డది. మనుషుల మనసుల ఆధీనంలోలేదు. వాన భూమిమీదపడకుండా ఆపడం ఎంతసులభమో, స్త్రీహృదయంలోంచి ప్రేమను అడ్డపెట్టడం అంతే సులభం. భర్తవుంటే, ఆయన్ని ఎంతప్రేమించి, ఎంత త్యాగంచేస్తే

స్త్రీని అంత మెచ్చుకుంటారు. ప్రేమా, త్యాగమూ, కాక, ధనమూ, నగలూ, స్వంతసౌఖ్యమూ చూచుకునే స్త్రీనిమెచ్చరు. మరీ భర్తలేనిస్త్రీ, తన హృదయంలో పొంగే ప్రేమను యేం చేస్తుంది ? ఎవరిమీాదనో చూపుతుంది. భర్తపోవడంతో ఆమె ప్రేమకూడా చావదు. ప్రేమగలహృదయమూ వుండాలి. ఆప్రేమ యెవరిమీాదా చూపనూకూడదు అంటారు. అగ్ని వంటచెయ్యాలి చెయ్యి కాలకూడదు అన్నట్లుంటుంది.

భర్త ఐనవాణ్ణి, ఎటువంటివాడైనా, ఏమిచేసినా ప్రేమిం చాలని శాస్త్రాలు విధిస్తున్నాయే. అట్లానే అనుసూయ డాక్టర్ని అతను ఎటువంటివాడైనాసరే, ఏమిచేసినాసరే, పెళ్ళికానీ, కాక పోనీ, ప్రేమించింది సావిత్రిలాగు.

అత్తిల్లు

"ఇంతచిన్నవాడివి నీకు అప్పుడే సైకిలు బండి యెందుకు ?"

"నాకంటె చిన్నవాళ్లందరూ యెక్కుతున్నారు. నాకు సిగ్గుగావుంది. బడి యెంతో దూరం! యెండలో నడవలేక నడవలేక ఆలస్యంగా చేరుకుంటే పంతులు కోప్పడుతున్నాడు. నీకేం ? యింటో కూచునేదానికి నీకేం తెలుస్తుంది నాకష్టం !"

"నన్నడుగుతావేం ? తాతయ్యనడుగు."

"తాతయ్యకేం తెలుసు ? నీదా, తాతయ్యదా ఆస్తి ?"

"మంచివాడవే ! చూద్దాంలే ! పంటలురానీ !"

"ఏదడిగినా చూద్దాం, పంటలురానీ అంటావు. మా నాన్న దగ్గిరవుంటే యెప్పుడో కొనిపెట్టేవాడు. ఒక సైకిలు కొనిపెట్టలేని పెంపకం యెందుకుచేసుకోవాలి ?"

"ఇట్లా అడిగేవాళ్లు ఎవరూలేరని. యీపాటివూరుకో. యెవరన్నావింటారు !"

అని తనపెంచుకున్న కొడుకు సూర్యనారాయణదగ్గిర్నించి లేచి వెళ్లిపోవాలని చూసింది అనసూయ. వాడికి పదిహేనేళ్లు. సెకండుఫారం చదువుతున్నాడు.

"యెవరువింటేనేం ? నాకు సైకిలు కొనిపెట్టకపోతే నేను మావాళ్ళింటికి పారిపోతాను."

"కొంచెం పెద్దవాడివికావాలి నువ్వు. దానిమీదనించి పడి కాళ్ళూచేతులూ విరుచుకుంటే?"

"ఏమీ విరుచుకోను. ఎక్కేవాళ్ళందరూనో; నీడాక్టరు తప్ప యింకెవ్వరూ, యెక్కనైనా యెక్కకూడదనా?"

"నాడాక్టరెవర్రా? మరీ మాటలు మీరుతున్నావు?"

"యెవరికి తెలీదనీ? పరాయి మొగాడితో నీకామాట లెందుకు? నాతల్లి యిట్లాంటిదంటే నాకెంత తలవొంపులుగా వుంటుంది? నేను వొప్పుకోను యిట్లాంటి సంగతులు. నాయనమ్మ మంచినీళ్ళచెంబు యింటిలోకి తీసికెళ్ళినప్పుడు, నీతో యేమిటి, వినపడకుండా అంటున్నాడు? వాణ్ణీ వాడి దొరటోపీని చూస్తే, నాకు వొళ్ళుమంట. మనింటికి రోజూ యెందుకొస్తాడో యెవరికితెలీదనీ? నువ్వు జాగ్రితగావుండాలి, వాడెవడో మంచివా డనుకుంటున్నావు. ఏ బోగంవీధుల్లోచూసినా వాడే!"

"నీకెందుకు యీ సంగతులు?"

"అవును, నాకెందుకు? నీకు కావాలిగాని"

"నాతో మాట్టాడకు. అవతలికి పో."

కళ్ళనీళ్ళుపెట్టుకుంటూ అనసూయ గూట్లో అట్లానే కూచునివుంది. ప్రకాశరావుతో స్నేహం అనసూయకి అలవాటయింది. వారానికి రెండురాత్రిలన్నా ప్రకాశరావుని కలుసుకుంటోంది.

తలవెంట్రుకలసంగతి వాళ్లవాళ్లతో ప్రకాశరావు ఒకసారిగావును ప్రస్తావించాడు. కాని అతనేం సహాయం చెయ్యలేదు. చెయ్యలేడనికూడా అనసూయకి తెలుసు.

ఆవాళ రాత్రి పదకొండింటికి ఆస్పత్రి వరండాలో ప్రకాశరావూ అనసూయా నుంచుని వున్నారు.

"నిన్న యెవరన్నా అనుమానపడ్డారా ?"

"లేదు. కాని సూర్యనారాయణకి యేదో అనుమానంగా వున్నట్టుంది."

"వాణ్ణిచూస్తే నాకు అరికాలుమంట నెత్తికొస్తుంది. మంచికొడుకుని సంపాయించావు!"

"వాడిసంగతి పోనీలెద్దురూ. చిన్నవెధవ, వాడికేం తెలుసు !"

"వాడికంటె నువ్వెంత పెద్దదానివి!" అని నవ్వాడు.

"వెన్నెల అందరూ బావుంటుం దంటారు. నాకూ బావుంటుందిగాని, ఆ గొప్ప అందమేమిటో తెలీదు."

"నాకుమాత్రం యీవెన్నెలమీద చాలా కోపంగా వుంది. ప్రస్తుతం చీకటిగావుంటే......... నిన్నీపాటికి యిట్లా యిట్లా పట్టుకుని........."

"మరీ వెన్నెట్లోకి జరుగుతున్నారు. జరగండి కొంచెం లోపలికి."

"యేమిటా జాగ్రత్త.........చలి పోయిందా? యింకా కోటులోకిరా, యిట్లానుంచో, యెదురుగా, దగ్గిరిగా......... యేమిటి ? యేదో కొత్తనగలు వేశావు మెళ్లో ? గడియారం గొలుసే ? యిట్లావెన్నెట్లోకిరా, చూడనీ.........పరవాలేదు లెద్దూ......యెవరుచూస్తారు? మర్యాదా, హోదా యెక్కువైనట్లుంది ...... పెద్దకుటుంబానికి యజమానురాలవైనావు. కొడుకూ, కోడలూ......యింతాచేస్తే నా బుజంయెత్తులేవు. ......యీ నున్నటివొంటిమీద యెట్లా మెరుస్తోందో! గొలుసు చివరలాగనీ—యీబిళ్లేమిటి......కళావరు......ముద్దుపెట్టు

కోనా.....యే సుందరప్రదేశాల్లో దాక్కుందో యింతసేపు! యింత చలిలోకూడా వెచ్చగావుంది. యెంత మంచివాసన! నబ్బు! అందుకనే వితంతువులని అన్ని కట్టుదిట్టాల్లో పెట్టారు."

"యింగ్లీషుడాక్టర్లు అవన్నీ తొలిగిస్తున్నారుగా."

"యివన్నీ కూడా తొలిగిస్తారు."

ఆమె గొలుసును యెప్పటివలె సర్దాడు.

"నాకంటె ఆబిల్లే అదృష్టమైనది."

"యేమీ?"

'నేనెన్నడూ చూడని స్థలాలన్నీ తిరుగుతోందియెప్పుడూ!'

ఆమె బుజంచుట్టూ చెయ్యేసి, దగ్గరిగా నుంచుని కళ్లు మూసుకున్నాడు.

"యెందుకట్లా అనుకుంటావు నామీద?"

"అన్నీ అట్లానే అనుకుంటారు మీరు. యిందాకా చలివేసేనా యేం మీరు....."

యిద్దరూ నవ్వారు.

"యీ కోటు యింత పొడుగేం? యిద్దరం దీంట్లో దూరవొచ్చు. యీ పెద్ద జేబుల్లో యేముంటాయి? యీసిగ రెట్టుముక్క లెందుకు దాచుకున్నావు? యీ కాయితం, యీ గాజుగొట్టం, యివన్నీ యేమిటి? చిన్నపిల్లాడిలాగు యివన్నీ దాచుకుంటున్నావా? మళ్ళీ తెల్లారితే గొప్ప డాక్టరుగారు! కలెక్టరికి జబ్బుచేసినా యీయనే వెళ్ళిచూడడం?"

పద్ధెనిమిదేళ్ళ మొద్దు నీకు చిన్నపిల్లవాడుకాగా లేనిది నేను కాకూడదా యేమిటి? పోనీ నన్నే పెంచుకోకపోయినావా వాడిబదులు! పెంపకం చేస్తున్నారంటే యే చంటిపిల్లవాణ్ణో

అనుకున్నాను. యింత చిన్న పాపాయిని పెంచుకుంటున్నావని తెలిస్తే, అంతకంటెచిన్నవాణ్ణే నేనని, పెంపకమౌదును. అప్పుడు హాయిగా 'అమ్మా, అమ్మా' అనుకుంటో రాత్రింబవళ్లు నిన్ను పట్టుకుని.

అనుసూయ అతనినోరు మూసింది.

"అట్లాంటి మాటలంటే నేనురాను మరి."

"రావూ? వొస్తావు"

"అవును. యేం తెలీని దాన్ని పిచ్చిదాన్నిచేసి......"

ప్రకాశరావు యేదో ఆలోచిస్తున్నాడు.

"యింక వెడతా. యెవరన్నా లేచారేమో!"

"అప్పుడే వొద్దు."

"నిన్న చందమామ ఆపెద్దకొమ్మ చివర వున్నాడు. యీవాళ నెత్తిమీద కొచ్చాడు. అప్పుడే! చూడండి."

"చాలాబాగా తెలుసే నీకు టైము కనుక్కోడం! వాచీచూడు — యిదుగో — పన్నెండు కాలేదు."

"మీవాచీలో యెంతైతే నాకేం? తిప్పుతారు మీరు సామాన్యులా! నాచందమామ చూడండి"

"శనివారం రాత్రి మళ్లీ యిక్కడే మళ్లీ చెప్పలేదను కోకు. వీలవుతుంది. మొన్నటి ఆదివారం చేసినట్లు చేశావా, చచ్చిపోతాను. అలవాటై పోయినావు నాకు. యెప్పుడన్నా దీనికి అంతమేవుంటే, యెట్లాబతుకుతానో తెలీదు."

అనుసూయ అతని కోటుమీద చెంపల నానించి పరిగెత్తుకెళ్లింది.

ఆమె పరిగెత్తడంచూస్తే ప్రకాశరావుకి చాలాయిష్టం. అంతసేపు ఆమె అందం చూడనట్టే తోచి 'అనుసూయా' అని కేకేశాడు. ఆమె తీగెలదగ్గిర నీడలో ఆగి వెనక్కి చూసింది. మళ్లీ అతని దగ్గిరికి వెన్నెట్లో వెడుతో, యెవరన్నా చూస్తారని భయపడి చీకట్లోకి వెళ్లమని సౌజ్ఞ చేసింది. ప్రకాశరావు రెండు నిమిషాలు నుంచుని యింటివేపు నడిచాడు.

ఇన్నాళ్లు యింతస్నేహంచేసినా, తనకి స్వాధీనంకాక అనుసూయ తిప్పలు పెడుతోందని అతనికి విసుకుగావుంది. ఎక్కువ చనువు తీసుకుంటే తరవాత పదిరోజులు రావడం మానేస్తుంది. కాని అతనికీ రాత్రిలిట్లా అనుసూయతో తమాషాగా గడపడం చాలా ఆనందంగా వుంది.

అనుసూయ తీగెలుదూకి, తలవొంచుకుని వంటింటి తలుపుతీసి లోపలికి వెళ్లి, గడియవేసి చావిట్లో మంచంమీద కూచుంది. గోడకి దీపంబుడ్డి వెలుగుతోంది. మామా అత్తా, యిద్దరూ పక్కగదిలో గురకపందాలేసుకుంటున్నారు. సూర్యనారాయణ వూళ్లో స్నేహితులతో చదువుకుని అక్కడే పడుకుంటున్నాడు. అనుభవించిన 'ఎక్సైటిమెంట్' వల్ల నిద్రరావడంలేదు. ఇంకా ప్రకాశరావుతో బైట వుండిపోవాలనిపిస్తోంది. మళ్లీ వెడితే వుంటాడా? వృధాగా తొందరపడి వొచ్చేశానను కుని, మళ్లీలేచి చప్పుడుకాకుండా దొడ్లోకివెళ్లింది. గేటు దాటు

తున్న ప్రకాశరావు కనపడ్డాడు. 'ఏమండీ' అని కొంచం బిగ్గరిగా కేకేసింది. అతను వెళ్లిపోయినాడు.

అప్పుడే యెందుకు వెళ్లిపోవాలి? నేను మళ్లీ వొస్తానేమో అనుకోకూడదూ? అని కోపం తెచ్చుకుంది. వెన్నెల వంక చూస్తూ ఆ విశాల శాంత సముద్రం మధ్య నుంచుంది. పారిజాతం పువ్వులు నాలుగేరి తలలో పెట్టుకుంది. ఇటూ అటూ తిరిగింది. బాదంచెట్టు నీడకింద బావివెనక చూసేప్పటికి దొంగలు జ్ఞాపకంవొచ్చి, మెళ్లో గొలుసుతీసి చూసుకుంది, దాన్ని బావుందన్నాడుకదూ? ఆబిళ్ల యేంవాసనేసింది? వాసనేం కనపట్టంలేదే? దాన్ని ముద్దుపెట్టుకుని దీర్ఘనిశ్వాసం విడిచింది. తన మెడమీద యెంతో అందంగా వుందన్నాడు ఆ గొలుసు. ఎట్లా కనపడి వుంటుంది? ఇంటోకివెళ్లి అద్దంతీసుకుని మంచంమీద కూచుంది దీపం అద్దంమీద పడేట్టు — మొహం చీకటిగా వుందే? ఇటుతిరిగి అటుతిరిగి మొహం కనపడేట్టు చేసింది. తనకళ్లు సీతామహాలక్ష్మి కళ్లలాగుండకూడదూ? పెద్దగా కోలగా! జుట్టువిప్పి మొహం మీదికి లాక్కుని చూసుకుంది. ఇప్పుడతను తననిచూ స్తే — శనివారం రాత్రి జుట్టెట్లా పెట్టుకుని వెళ్లాలి. చూడగానే ఆ అందంచూసి ఆశ్చర్యపోతాడు. కళ్ళు కొంచెం పెద్దగా కనబడేట్టు కాటిక పెట్టుకోడానికి వీలైతే! అత్త బొట్టుపెట్టెలోని కాటిక పెట్టుకుని వెడితే! తెల్లారి వాళ్లు లేవకముందే కడిగేసుకోలేనూ? అయినా వెన్నెట్లో కాటిక కనపడుతుందా అతనికి?

ఏమీతోచదు. నిద్రరాదు. ఏదో చెయ్యాలనిపిస్తుంది. ఏమి చెయ్యాలో తెలీదు. వెన్నెలకేసి చూస్తుంది. చూస్తున్న కొద్దీబాధ కాని ఆవెన్నెలనూ, బాధనూ వొదిలలేదు — యవ్వ

నంలో ఆబాధ ఎంతో దుస్సహామనిపిస్తుంది— యవ్వనం పోయిం తరవాత ఆబాధలేదే అని యేడుస్తారు.

అనుసూయ మర్నాడు పొద్దున్న ఎనిమిదింటికి లేచింది.

"మరీ యీఅమ్మ యింతపొద్దెక్కి లేస్తుందేం? రాత్రంతా యేంచేస్తుంది? పరిక్షలా? చదువా? ఆడాక్టరుగాణ్ని తలుచు కుంటూ జాగారంచేస్తుంది గావును!" అంటున్నాడు సూర్య నారాయణ, ఫస్టుఫారం జయించిన వస్తాదు.

నీతివేత్తలు, మనుషులకు ముఖ్యంగా స్త్రీలకు శరీరము వుందని మరిచిపోతారు. కొన్ని పరిస్థితులలో నరాలు ఉద్రేకంతో నిండి బాధపడతాయి– ఎంతప్రయత్నించినా అవి శాంతించవు; మనోబలమూ, యింద్రియనిగ్రహమూ బోధిస్తారు, కాలునరం లాగేప్పుడుగాని, తలనొప్పి వచ్చినప్పుడు కాని ఆ యింద్రియ నిగ్రహం నీతివేత్తలకు ఎంతవరకు సహాయపడుతుందో! సాధారణంగా యీనీతివిశారదులకు కామబలం తక్కువ. వెన్నెలవల్లనూ, పువ్వులవల్లనూ, వారికి యేమాత్రమూ, అశాంతిగాని, బాధగానికలగదు. రక్తాన్ని వుడికెత్తించి అర్థంకాని వేదనతో, తపనపెట్టే మహారసికత్వం వారిని పట్టదు. అజీర్ణ వ్యాధితో బాధపడేవారు,తిండిపోతుల్ని ఎట్లావెక్కిరిస్తారో, నైతికాధికారులూ, సంఘాధికారులూ ఆవిధంగానే యవ్వన జ్వరంతో బాధపడేవాళ్ళని దండిస్తారు.

పుట్టిల్లు

మొన్న సూర్యనారాయణ పెద్ద తగూపెట్టాడు. వాడి పక్షం అత్తా, మామా కూడా అందుకున్నారు. సూర్యనారాయణ తనకి తలనొప్పిగా వుందంటే, వాళ్ల బళ్లో కుర్రాడు నీకేంరా! డాక్టరు నాన్నగారుండగా తలనొప్పికి మందే దొరకలేదా? అని, యింకోడితో "అదృష్టమంటే వీడిదిరా— వీణ్ణి కన్న తల్లితండ్రి వుండగా, అందమైన తల్లీ, డాక్టరు తండ్రి దొరికారు. ఆస్తి సరేసరి! వీడికింక చదువెందుకు?" ఆమాటలతో సూర్యనారాయణ యేడ్చి యిల్లంతా గోలచేశాడు. ముసలివాళ్లకి అనసూయ చేస్తున్నదేమీ తెలీదుగాని, ఆనిందకు ఆమె బాధ్యురాలైనట్టు వాణ్ణి వెనకేసుకొచ్చారు.

"మనకి తెలీకుండా వాణ్ణెక్కడ కలుసుకుంటోందో?" అన్నాడుకూడాను సూర్యనారాయణ. కోపమొచ్చి అమ్మా వాళ్లింటికి వొచ్చేసింది అనసూయ.

అమావాస్యరాత్రి, అమ్మ ముట్టయింది. అమ్మ ఆ అరుగుమీద పడుకుంటే యీ అరుగుమీద అనసూయ పడుకుంది. ఈసారి వొచ్చినప్పణ్ణించి మామయ్య సీతారామయ్య తరహా ఒక మోస్తరుగా వుంది. తనలో యేదో కొత్త మార్పు చూచి విభ్రాంతుడైనట్టు చూస్తున్నాడు. తనని కొంచెం పెద్ద దాన్నివలె గౌరవం చేస్తున్నాడు. పెంపకమయిందనేమో! మళ్లీ సూర్యనారాయణ సంగతి విని బాగా తిట్టాడువాణ్ణి. అమ్మతో డాక్టరు సంగతంతా వాడు కల్పించిందే అన్నాడు. అతనూ

అత్తా ఆగదిలో పడుకుంటారు. ఎండాకాలమైనా అత్తని బైట పడుకోనీడు. ఎంత వుక్కగావుందో...యీవాళ! యీవుక్కలో ఆగదిలో యెట్లా నిద్రపడుతుందో యీదోమల్లో ? నిన్నరాత్రి అత్తయ్య అర్ధరాత్రి తనపక్కలో పడుకుంటే లేపుకువెళ్ళాడు. ఇంకా నిద్రపట్టదు.

ప్రకాశరావుదగ్గిరికి ఆస్పత్రికి వెళ్ళాలనివుంది. వెన్నెల పోయింది. చీకట్లో భయంలేకుండా అతని బుజంమీద చెయ్యేసి చెంప ఆనిస్తే తిరగవొచ్చు. కింద తేళ్ళూ పాములూ వుంటా యని భయం. తనకికూడా బూడ్సులుంటే యెంతబావుంటుంది! ఏంచేస్తున్నాడో ప్రకాశరావు ? అతని యిల్లెట్లా వుంటుందో !

మళ్ళీ ఆదివారం రాత్రి వొస్తానంది అస్పత్రికి. ఆలోపున వెళ్ళాలి అత్తగారింటికి. కాని ఆ వెధవ సూర్యనారాయణ వాణ్ణి బాగా తంతే ?

నిద్రపట్టింది. ఎవరో లేపుతున్నారు. ఎందుకు? వుందూ, అబ్బా ! ఇంకా చెయ్యిపట్టుకుని కదిలిస్తున్నాడు. ఎందుకబ్బా ? లేచింది. పక్కలో యెవరు ? అత్తయ్య—మాట మాట్లాడరు. యెవరో ? లేచిరమ్మని చెయ్యిపట్టుకుని లాగుతున్నారు. ఈ అత్తయ్య మళ్ళీవొచ్చి పడుకుందిగావును. లేవదీసి తనని యెక్కడికో తీసుకుపోతున్నారు. గది గుమ్మం కాళ్ళకి తగిలింది. పడతా—యెందుకిలా గట్టిగా పట్టుకుంటారు? ఎవరు?—నొప్పి?—వొదులు. అక్కడ పట్టుకోక. ఎవరు ? కళ్ళుతెరిచింది. కటిక చీకటి యెవరో చెప్పూ. చెపితేనేగాని రాను. నేనూ ? నేనంటే ? ....యెవరు ? మామయ్యా,.....నువ్వు ! యెందుకు ? ....రాను...ఆగదిలోకి యెందుకు ?...లాగకు...ఏమిటిది

తగుల్తోంది...మంచం...తోయ్యకు నన్ను...నిద్ర వొదలటం లేదు. అరిస్తే వొదులుతాడేమో ? "అమ్మా, అమ్మా"

మామయ్య అంటున్నాడు. "మీ అత్తయ్య అనుకున్నాను నిన్ను—చీకట్లో. ఎంత పొరపాటు ! యెవరితో చెప్పకేం? నిన్నుచూసి నలుగురూ నవ్వుతారు. అమ్మతోనైనా చెప్పకు. చెప్పవుకద ? చెప్పనను వొదుల్తా ?

"సరేలే !"

అత్తిల్లు

"ఎప్పుడన్నా నాకు బదలాయింపై వెళ్ళిపోతే నువ్వే మౌతావు ?"

"ఏమీకాను, ఏమౌతాను ! ఏమో, ఏమౌతానో ?"

"నీకు దిగులెయ్యదూ ?"

"నాఖర్మం—యేంచేస్తాను ?"

"ఇవాళంతా యేంచేస్తున్నావు ? మధ్యాన్నం యింటికొస్తే కనపడదేం, దొరసానిగారు !"

"మిమ్మల్ని వాళ్ళందర్లోనూ చూడడం భయంగావుంది. నామొహంలో సంతోషం, నాకళ్ళల్లో ప్రేమా అందరికీ కనపడుతున్నట్టున్నాయి."

"ఏదీ, నన్ను చూడనీ కనపడుతున్నాయేమో !"

"మీకు కనపడవు. వాటిని యెక్కడ కనపడ్తా చంపేందుకు వెతికేవాళ్ళకిమాత్రం కనపడతాయి."

"ఎవరన్నా యేమన్నా అన్నారా ?"

"సూర్యనారాయణ ముఖ్యం. మొన్న 'అమ్మ యెప్పుడో అప్పుడు డాక్టరుతో లేచిపోయేదే!' అన్నాడు అందరి ముందరాను !

ఏంచెయ్యను? మొన్నరాత్రి తలుపుచాటున దాక్కున్నాడు నేనెక్కడికన్నా వెడతానేమో చూడ్డానికి"

"మనం యిక్కడ కలుసుకోడం అట్టే మంచిదనుకోను."

"చూడనీండి."

"భయంలేదూ ? పూరుకుంటారా ?"

"ఏమో ! ఏంచేస్తారో చెయ్యనీండి."

"నాకుమాత్రం నలుగురినోళ్ళలోనూ పడడం యిష్టం లేదు."

"ఎందుకు భయం ? మనం యేంచేస్తున్నాం ? రాత్రి వెన్నెట్లో కొంచెంసేపు మాట్లాడుకోడం మహాతప్పా ?"

"వాళ్లంతే అంటారా ? ఈ వాదనెందుకుగాని యిట్లా కూచో. మంచుతో తడిసింది. ఇక్కడ వుంటే యెప్పుడో ఒక ప్పుడు యెవరో ఒకరు చూసేమాట నిజమే. లోపల కూచుం దాం. కుర్చీలున్నాయి, తలుపు తీసివుందేమో చూస్తాను."

ఆడది భయపడ్డంతసేపే మొగవాడి ధైర్యం.

"నేను లోపలికి రాను."

"ఎన్నాళ్ళు మొండితనం

"నేనురాను. తప్పు."

ప్రకాశరావు నవ్వాడు

ఇది తప్పుకాదూ ? యిట్రారా."

చీకటీ, వొంటరితనమూ, అసహాయమైన బాలిక తన చేతుల్లో వుండడమూ, ప్రకాశరావు రక్తానికి వేడెక్కించాయి. ఈపిల్ల యిన్నాళ్ళు తన నెట్లా తప్పించుకుంటోంది ? తన అశ్రద్ధ చాతనే; తన నెమ్మదితనంవల్లనే. ఇట్లాతను తాత్సారం చేస్తే యింకెవరో తీసుకుంటారు. ఈ అమ్మాయికి కోర్కె కలిగించి లోబరుచుకోవాలి. దగ్గిర చేరి శరీరాన్ని వొత్తుగా ఆనించి చేతు లతో, అంతా స్పృశిస్తో ఆమెనుద్రేకింపచేయ ప్రయత్నించాడు. అనుసూయ వలవాసనతగిలిన లేడిపిల్లవలె అదరిపడి లేచింది.

అతనూ లేచి "రా, అనసూయా, నన్నేడిపించకు. నాకు తెలుసును నేను నీకు కావాలని. చూడు—నీకళ్ళల్లో సిగ్గు చెప్పడం లేదూ ?" అన్నాడు వేడిగా.

అనసూయ, ప్రయత్నంమీద బలం తెచ్చుకుంది, అతన్ని తోసేసి అరుగుమీదనించి కిందికిదిగింది. ప్రకాశరావు ఆమెను యేమైనా వొదలతలచుకోలేదు. కిందినించి పైకి లాగేశాడు.

"......నిన్ను వొదలను......ఇంక యిట్లావితే నేను రాను. చూడు. ఎందుకు నీకాభయం ? నేను డాక్టర్ని. అంత భారం నామీద వెయ్యి. ఒకసారి........."

అనసూయకి పెద్దభయం పట్టుకుంది. ఏంచెయ్యాలి ? మళ్లీ వొదిలించుకుని యింటికేసి చూసింది.

"పోనీండి రాకపోతేపోయినారు. నేనుండను. నన్నట్లా ముట్టుకోవద్దు. వుండండి యెవరో వొస్తున్నారు."

వొదిలించుకుని ఒక్కపరుగు తీసింది. వెనక డాక్టరు రోజుతూ వెళ్లాడు, తీగెలు దూకేస్తోవుంటే, చెరుగు పట్టుకున్నాడు. చీరె పర్రుమని చిరిగి డాక్టరు వెనక్కి కూలపడ్డాడు. వెనక్కి తిరిగి చూసి నవ్వు ఆపుకోలేక నవ్వి పారిపోయింది.

ప్రకాశరావుకి చాలా కోపం వొచ్చింది. ఆమెని యిం కెప్పుడూ చూడకూడదని నిశ్చయించుకున్నాడు. పదిరోజులు గడిచాయి.

అతను అనుసూయగారి యింటికన్నా వెళ్ల లేదు. బాధగా వుంది అనుసూయనిచూడక పోవడం. ప్రేమకన్న కోపం యెక్కువగావుంది మరి. తనకి దొరక్కపోవడం — అనుసూయ ఆ తెలివితక్కువపిల్ల తన వాంఛని ధిక్కరిస్తుందా! లోబరుచు కుని, తనదిగా చేసుకుని, ఆ అల్లరి కంఠంలోంచి జాలివొలికే ప్రేమ శబ్దాలు రప్పించాలి. ఇంక శక్తి లేక తనపాదాల దగ్గిర పడిపోవాలి ఆమె.

అనుసూయ మాత్రం డాక్టర్ని యింక యెన్నటికీ చూడ కూడదని నిశ్చయించుకుంది. తరతరాలనించి వొస్తున్న గుణాలు మనుషులు మృగస్థితిలోవున్ననాటి లజ్జా, బెట్టూ, నిగ్రహమూ, ఇంకా మనుషుల్లో పూర్వంనించి వొస్తున్న, పాపమంటే భయమూ, లోబడితే నాశనమవుతామనే నిశ్చయమూ యివన్నీ ఆమెకి తెలీకుండా, ఆమెని కాపాడుతున్నాయి.

అత్తిల్లు

"బలవంతంగా లాక్కెడతారుట. ఎల్లుండే! ఏంచెయ్యానండీ! తరవాత యెట్లాబతకను? ఎవరిముందైనా నామొహం యెట్లా చూపించను? మళ్ళీ మీదగ్గిరికి యెట్లారాను? ఎట్లా? మీరెదో సహాయంచేస్తామన్నారు. ఏంచేస్తారిప్పుడు? చెప్పండి... ముందుచెప్పండి... తరవాత నేను బతకను. ఎట్లానూ చచ్చిపోతా... రేపే... అట్లా అనకండి...మీకు తెలీదు. నేను చూడలా! బలవంతంచేస్తారు... లోకమంతా హర్షిస్తుంది. పైగా వాళ్లకే సహాయపడతారు. నేను చూడలా! వాళ్ళ XRి మెళ్ళవారి అమ్మాయినేంచేశారు? ఏడుస్తో అరుస్తో తన్నుకుంటున్నదాన్ని రోడ్డంబడి మంచంలోవేసి కట్టుకుపోయి తీసేశారు. నాకు భయమేస్తోంది. మా మామయ్యకూడా వాళ్ళవేపే ఐనాడు. నేను రేపే చచ్చిపోతా. మీరేమన్నా మందిచ్చి మీచేత్తోనే చంపండి."

అని అనసూయ ఆరాత్రి ప్రకాశరావు కంఠంకావిలించుకొని యేడ్చింది. అతనేవేవో చెప్పి వోదార్చాలని చూశాడు. కాని ఆమెకి విశ్వాసం కలిగించలేక పోయినాడు.

"ఇప్పుడిట్లా యెందుకు నిశ్చయించారు వున్నట్లువుండి?"

"ఆ సూర్యనారాయణ వెధవ. వాడే! వాణ్ణొక్కసారి తన్నలేరూ మీరు? మీకూ నాకూ సంబంధంవున్నదని వొకటే వాగుడు ప్రతిచోటా; పొద్దున్నలేస్తే అదే పనివాడికి."

'అమ్మ ఎప్పుడో ఆడాక్టరు వెధవతో లేచిపొయ్యేదేకాని...'

అంటో వుంటాడు. వాళ్లకి అనుమానంతో చింది. ఊళ్ళో అంతా అంటున్నారట. ఏమేమిటో! వాడి స్కూలుపిల్లలు యేదో అన్నార్ట వాణ్ణి. ఒకటే తిట్టాడు నన్ను ఆసాయింత్రం. అందరినోళ్లా ముయ్యాలని యీపనికి నిశ్చయించుకున్నారు...

ఈరాత్రి దొడ్డిదగ్గిర కావిలికూచున్నాడు వాడు. రహస్యంగా. వాణ్ణి బైటపెట్టి తలుపేశాను. నిద్ర ఆపుకోలేకపోయినాడు గావును.

అబ్బా చాలా తల నొప్పిగా వుందండీ వాడిసంగతి చూస్తే! ఎందుకు ననిట్లా యేడిపిస్తాడు? లోకమంతా నన్నెందుకిట్లా యేడిపిస్తుంది? నాసంగతి వాళ్ళకెందుకు? నేనేమన్నా వాళ్ళజోలికివెళ్ళి, వాళ్ళని అల్లరిపెట్టానా? వీణ్ణొక్కణ్ణే నాకెందుకు కట్టిపెట్టారో! ...వీళ్ళందరికిని, బంధువుల్ని లోకాన్ని వొదిలేసి యెక్కడికన్నా వెళ్ళిపొయ్యే వీలేవుంటే—

"నన్నూ—"

"మిమ్మల్నేని? యెుగవారు మిమ్మల్ని నమ్మాను. ఏమీ సహాయం చెయ్యలేరూ! మీాప్రేమ లేకుండా మిమ్మన్నిట్లా కలుసుకోకుండా బతకడం యెట్లా?" అతని బుజంమీాద వేళ్లాడుతో యేడుస్తోంది. అతనికి వోదార్చే మార్గం తెలీలేదు. చుట్టూ మెల్లిగా చేతులు పోనిచ్చి ముందుకి లాక్కున్నాడు. మొహంయెత్తి ముద్దుపెట్టుకుని, ఆమెని గట్టిగా అదిమి మెల్లిగా గదివేపు తీసికెళ్లాడు.

'పాపం, యెన్నికష్టాలో నీకు, నేనున్నానుగా, నేనుండగా యెవరేంచేస్తారు? నిన్నిట్లాపట్టుకుంటే యెవరొస్తారో రమ్మను. ఈ బాధలన్నీ పోగొడతాగా, అన్నీ మరిచిపొయ్యేట్టుచెయ్యనా?'

ఇంటిదగ్గిర ఆ ముసలివాళ్ళతో పడివుండడం, తన పెంపుడు కొడుకు తన ప్రాణాలు కొరుక్కుతినడం, వాడి అనుమానాలకీ, అసహ్యాపు మాటలకీ తను పడవలసి రావడం, యెవరు చూస్తారో అనేభయంతో తను ప్రతిరోజూ మాయోపాయాలు పన్నడం, తన వెంట్రికలు తీసేస్తారని యీ అల్లరీ, భయమూ, తన నిర్మలమైన ప్రేమకి యీ విఘాతాలూ, యివన్నీ జ్ఞాపకం వొచ్చి, విసుకూ, అలసటా కలిగాయి, యిదివరకంతా తల్లిమీద ప్రేమ రక్షరేకుగావుంది. కాని తన వెంట్రికలు తీయించవొద్దని యెంతయేడ్చినా ఆ తల్లి విన్నదికాదు. పైగా తాను ప్రకాశరావుని చూడడం మానుకున్నా, వాళ్ళ అనుమానాలు మానలేదు. ప్రజలు వాళ్ళకి తనకంటె యెక్కువైనారు. అంత నిర్దయగా చూసే తల్లిమీద తనకిమాత్రం యెందుకుప్రేమవుండాలి?

ప్రకాశరావు లోపలికి తీసుకుపోతోవుంటే వూరుకుంది. అతనితో పోట్లాడ్డానికి వుత్సాహమూ శక్తీ లేవు.

గదిలోపల పక్కమీద సగంవరకు వెన్నెల అందంగా పడుతోంది. అనుసూయ పరుపుమీద చీకట్లో కూచుంది.

"ఇట్లా వెన్నెట్లోకిరా. దగ్గిరిగా బావుండలా? ఇట్లా వుండనీ. ఇన్నాళ్ళెందుకు భయపడ్డావు? ఇంకా ఎందుకు ఆ చిన్న దుఖ్ఖం? వెన్నెలవేపు తిప్పు మొఖం. ఒకసారి నవ్వు. చిన్న నవ్వు చూపించు. కోపమా నామీద?"

"చక్కలిగిలి. వొద్దు. కొంచెంవుండండి?"

"ఇన్నాళ్లుదాచేశావు నాదగ్గిర్నించి. వుండు ఒకసారి చూడనీ......చీకట్లోకి వొంగకు. వొదులు".

మూలలు కనపడని గదీ, హృదయించే చంద్రిడి వెన్నెలా, వొంటరిగా పరపురుషుడితో దగ్గరిగా వుండడం, చాలా కొత్తగా, వింతగా ఆకర్షించింది ఆమెని.

*　　*　　*

ఆరాత్రి అనుసూయకి కొత్తసిగ్గు వొచ్చింది. ప్రకాశ రావు వంక చూడదు. తల అవతలకి తిప్పేసుకుంటుంది. మాట్లాడదు. ఆ వెన్నెలా, తనకంఠంలో నాడీ, హృదయమూ అన్నీ మాట్లాడుతో వుంటే, తనువేరే యెందుకు మాట్లాడాలి? అలిసి, సిగ్గుతో మూసుకునివున్న కళ్ళని ముద్దు పెట్టుకున్నాడు. రెండు చేతులూ జాచి అతని తలని గట్టిగా కౌగలించుకొని —

"నేను వెళ్ళను ఇంటికింక వెళ్ళను. నిన్నువొదిలి"

"యెందుకు వెళ్ళడం వుండిపో."

"తెల్లారినా —"

"తెల్లారిందాకా."

"అంతే?"

"తరవాత యెట్లా మరి!"

పుట్టిల్లు

పొద్దుణ్ణించి అన్నంలేకపోవడమువల్ల అర్ధరాత్రైనా నిద్రరాదు. ఎలికలు మూలనించి మూలకి పరిగెత్తితే భయంగా వుంది. చీకట్లో కరుస్తాయేమో! యెంతసేపు చప్పట్లుకొడుతో కూచోగలదు? ఎన్నాళ్లుంచుతారు తనని యీగదిలో? పొద్దున్న అత్తకొట్టిన దెబ్బలు యింకా మంటపుడుతున్నాయి. తనని కన్న అమ్మకంటె, మొగవాడు మామయ్యకంటె, యీ అత్తయ్యకి యెందుకో కోపం? యేమైనా తను డాక్టర్ని చూడకుండా మానానని వొప్పుకోకూడదు. పాపం ఆయన తనకోసం దిగులుపెట్టుకోడూ? పోనీ, అమ్మా వాళ్ళూ అపరదిష్ట అంటారుగనక, తను వాళ్లకోసం ప్రకాశరావుని వొదులుకోవచ్చు, కాని ఆయన తనని అంతగా ప్రేమించేట్టు చేసుకుని ఆయన్ని వొదిలెయ్యడం ఆయనయెడల న్యాయంకాదు. తనులేక వొక్కడూ యెట్టా గడుపుతాడు రాత్రులు? వెన్నెలలో తడిసిన తనజుట్టుతో ఆడుకోడం, తనని వదలలేక వదలలేక తిరిగి చూస్తో వెళ్ళడం, తను రావడం ఆలిస్యమైతే ముళ్ళమీదవలె బాధపడడం, తన అందంచూసి, కాంక్షించి అనుభవించడం అన్నీ తలుచుకొని చేతుల్ని వుత్తరొమ్ముకి బిగించుకొని పెదవులు ముద్దుపెట్టుకున్నట్టుగాచేసి తన్మయత్వంచెందింది. తనరొమ్ముకి అట్లా అతన్ని సిగ్గుతో వొత్తుకున్న నిమిషం, అప్పుడు వొంట్లోంచి పరిగెత్తిన విద్యుచ్ఛక్తి స్ఫురణకువొచ్చాయి.

ఎన్నాళ్లు యిట్లా కట్టిపెడతారు? వొదలగానే ఆయన దగ్గిరకి వెళ్లిపోవాలి. ఈమూన్నాళ్లూ యేమనుకుంటున్నాడో! యేంగోల పెడుతున్నాడో! ఒక్కచీటీ పంపడానికన్నా వీలుంటే బాగుండును! కబురన్నా పంపితే!......యెట్లా?

ఎన్ని దెబ్బలన్నా తినవొచ్చు ప్రేమకోసం. తననుభవించిన సౌఖ్యంలో యీబాధ ఎన్నోవంతు! కాని దెబ్బలుతినడం అసహ్యం. తనని అవమానపరిచినట్టు, మృగంతో సమానంచేసినట్టయింది. అందులో అత్త! ఆతాడుతో! యేం అధికారం అత్తకి తనమీద! అత్త తప్పుచేస్తే తనచేత దెబ్బలుతింటుందా? యింకోళ్లని కొట్టడం యెంత అసహ్యం!

వాడు—సూర్యనారాయణ కొట్టడానికి మీదపడ్డాడు. మామయ్య గట్టిగా లాగేస్తేనేకాని లొంగాడుకాడు. వాడికెందుకో ఆకోపం? వాడి స్నేహితులు వెక్కిరిస్తారని. ఆ స్నేహితులకెందుకు ఆకోపం? తనసంగతి యీలోకానికంతా యెందుకు? యింతకోపం! దాసీది రత్తి అది రోజుకి ఒకడితో వుంటుంది. దానికెంత కోపంవచ్చింది! తిట్టుకూడా తిట్టింది తనని! దొంగతనాలూ అవీ చేస్తే యింత కోపంరాదే! మనిషిని చంపినవాణ్ణి చూస్తే కొంతభయమూ, గౌరవమూ వుంటాయి. కాని యిట్లాటి స్త్రీ మీదమాత్రం........

తనకి దిక్కులేకపోబట్టేకదూ యింతదౌర్జన్యం! ఒక్కరూ తనవేపు పలికేవారు........ఒకవేళ ప్రకాశరావే, ఆసమయాన అక్కడవుంటే తననట్లా తిట్టేవారా? అమ్మ జుట్టుపట్టుకు యీడ్చేదా? యిప్పుడన్నా అతనికి తెలిస్తే వూరుకుంటాడా?

వీళ్ళందరినీ తన్ని తనని విడిపించడూ ? పాపం, వీళ్ళని అతను తన్ను తొ స్తే మామయ్యనీ, అమ్మనీ యేమీ చెయ్యవొద్దనాలి. మామయ్య తననేం చెయ్యలేదు. ఇంటికి మొగపెద్దయినా. అమ్మ తనని కన్నది, పెంచింది. యీఅత్తని, అతను, తనని అత్తకొట్టినట్టు కొడుతోవుంటే చూడాలనివుంది. మామయ్య వూరుకుంటాడా ? వూరుకోకపోతే, ఆయనకికూడా తన్నులే ! తప్పని వొదిలిపెట్టగానే అతనికి తెలియచెయ్యాలి. తనని గదిలో పెట్టడమంటే యేమిటో తెలుస్తుంది వీళ్ళకి. ఈశిక్ష యెంతనీచం! రోజూ మొగుళ్ళతో సరసాలూ, అనుభవాలూ, మోహామూ తీర్చుకొనేవాళ్ళు తనని శిక్షించడం ! తను యెంతో ఆనందంగా యింకోరిని ప్రేమిస్తే, దాన్ని, ఆ అనుభవాన్ని, యిట్లాంటి పాడు పేర్లతో పిలిస్తే తననీ తన ప్రియుణ్ణి యెంతో అవమానపరచి నట్లయింది. యెంత అందంగా, బలంగా, ధైర్యంగా, ప్రేమ మూర్తివలె తనహృదయాన్ని యేలిన ఆ మహారాజునా, ఆపాడు మాటలన్నీ వీళ్ళన్నది! ఒక్కమాటా జవాబుచెప్పకండా వూరు కోవలసివొచ్చిందా! తనచేతులు, వేళ్ళు, మొహం, యెంతో అం దంగా అప్సరసవలె వున్నాయని మళ్ళీ మళ్ళీ ముద్దులుపెట్టు కున్నాడు. తన జుట్టుతో యెట్లా ఆడుకున్నాడు! ఆజుట్టుని పట్టు కుని యీడ్చింది అమ్మ. 'నెప్పో' అని యేడవడం, అతని చేతుల్లో ప్రేమతోనవ్విన తను యేడవడం యెంతో నీచమనిపిం చింది. మళ్ళీ ఆయన మొహమెట్లా చూడడం? లోకంలో తనూ మనిషినని యెట్లా తిరగడం? తన అనుభవం వున్నతమని, సుందర మని వీళ్ళకి అర్థంకాదా ? లేకపోతే, లోకభయంవల్ల యిట్లా చెయ్యాలవుతారా? అస్వభావికము, పశుసమానము, ఘోరము,

రాక్షసమైనపని చేసినట్లు చూశారు. అత్త రోజూ చేస్తున్నపనే, అమ్మ తనని కనడానికి పొందిన అనుభవమే ! పరాయి పురుషుడనా ? ప్రకాశరావు పరాయివాడనా ? వీళ్ళందరికంటే తనకి ఆప్తుడు. ఎవరో కొత్తవాడు, మామయ్య, అత్తయ్యకి తన బంధువులందరికంటె యెక్కువవాడుకాలేదూ ? తనకి అట్లానే !

ఎవరో తలుపు తెరుస్తున్నారు. అమ్మ, బహుశా! ఆకలిగా వుంది అన్నంపెడతారా? దీపంలేదే! ఎవరు? దగ్గిరికివొచ్చి కూచున్నారు. తినమని యింత పులిహోర ముందుపెట్టారు. ఎవరు? మామయ్యలాగుంది. నోరు మంటపుట్టి మంచినీళ్ళడిగింది. తెచ్చియిచ్చాడు.

"పొద్దుణ్ణించీ నీ అవస్థచూస్తే దిగులేసిందినాకు. మరి నువ్వుచేసిన పనేమిటిచెప్పు! ఈ సంబంధం మానుకోవాలి. అది మనకులప్రతిష్ఠకీ మన కుటుంబం పరువుకీ తగిన పనికాదు. వొప్పుకోవూ? మామయ్యని నాకోసం వొప్పుకోవూ?

గట్టెంకింద చెయ్యేశాడు చీకట్లో వెతికి. నిన్ను పొద్దున్న అత్తయ్య కొడుతోవుంటే నాకెట్లా వుందనుకున్నావు? నన్ను కొట్టినట్టయింది. చిన్నప్పణ్ణించీ నీమీద నాకెంతో ప్రేమ అని నీకు తెలుసుకదా ? నాతో యెందుకు చెప్పలా ముందే? యిట్లా మనప్రతిష్ఠ పాడుచేసి, అన్యాయంగా దెబ్బలుతింటావా ? పాపం, చూడనీ, యెట్లా బొబ్బలుకట్టిందో—మందురాయనా ?"

చేతితో నడుమును తాకిచూస్తున్నాడు. ఇదేమిటి మామయ్య యిట్లాచేస్తున్నాడు ? లేచి పక్కగా వెళ్ళింది.

"ఎందుకు అట్లా వెళ్ళిపోతావు? నేనేగద! యెంతో ప్రేమ నీమీద! యెన్నాళ్లనించో నీమీద మనసూ!"

చీకట్లో పట్టుకున్నాడు.

"ఇదేమిటి, మామయ్యా? నామీద నీకిట్లాంటి కోర్కె! ఛీ, ఛీ వొదిలెయ్యి......అబ్బా! అరుస్తాను. వ్రా...వ్రాపి రాట్టంలేదు. వొదులు" గట్టిగా పోట్లాడి వొదిలించుకుంది.

"ఆషాక్టరు వెధవ విలవచెయ్యకపోతానా? చిన్నప్పట్నించీ నీజాగ్రత్త తీసుకుంటే యిదా కృతజ్ఞత! వెధవబ్బా. అబ్బో! నీ నీతీ, నీపాతివ్రత్యం నేనెరగనిదా?"

"పోనీలే నేను పాపిష్టిదాన్నే. నాసంగతి నీకెందుకు పో"

"పోతా, పోతా, నోరుమూసుకుని యిట్లా రా"

"వొద్దు"

"నాబాబువికదూ? నీకింకేమీ భయంవొద్దు. నేను కాపాడతాగా? నిన్నెవరూ ఏమీ అనరు. నేననినీను. చంపేస్తాను. నీయిష్టం – కావలిస్తే ఎవరికీ తెలీకండా ఆడాక్టరు దగ్గిరికి నేనే తీసుకుపోతా రా."

"ఛీ, ఛీ, అమ్మతో చెప్తానుండు. ఏమిటీ పాడుబుద్ధి నీకు?– యిన్నేళ్ళొచ్చి–"

"ఓసి తప్పుడుముండా, నీతులు బోధిస్తున్నావుటే– నీ మొహాం నిన్నడిగేదేమిటి? విను. ఇదివరకంటే నేనడగడమూ తప్పే నువ్వు వొప్పుకోడమూ తప్పే! కాని యిప్పుడేం అభ్యంతరం? ఎట్లానూ చెడ్డావు. నేనోటీ వాడోటీనా? అందులో మామయ్యని–చిన్నప్పట్నించి నిన్ను ప్రేమించినవాణ్ణి. నీ అత్త ఓబండ. మనిద్దరమూచేరి దాన్ని యేడిపిద్దాం–ఏం? మాట్లాడు. ఇట్లాంటి యిష్టం నీకువుందని నాకు తెలీదు. తెలిస్తే వాడిదాకా

పోనిచ్చేవాణ్ణా నిన్ను! నాతో ఒక్కమాట అనకూడదూ? ఆ రాత్రి జ్ఞాపకంలేదూ? చూశాను యిష్టపడతావేమోనని! 'ఛా పాపం! ఏమెరగనిపిల్ల! దానిజోలి నాకెందుకని' వూరుకున్నా. ఏం? ఏమంటావు?"

"ఉండు మామయ్యా, నాకిష్టంలేదు"

"ఇష్టం మహాబాగా వుంటుంది. నాదగ్గిర చెప్పకు కబుర్లు"

"వొదులు. వొదలకపోతే అరుస్తాను"

"అరుస్తావా? అరుస్తావా? నీగొంతు పిసుకుతాను. నీ నాలిక చీలుస్తా. వాణ్ణి రివాల్వరుపెట్టి కాలుస్తాను— ఎవరనుకున్నాడు! మర్యాదస్తులపిల్ల అనుకున్నాడా? భోగం—అనుకున్నాడా? ఎవడంట వాడు నీకు? నీలుగుతావ్రా పైగా! పాడు పనిచేసి! నోరుమూసుకో పడివుండు."

గొంతునొక్కాడు ఒకచేత్తో — ప్రాణం ఎగిరిపోతోంది తన్నుకుంది. దొర్లింది. చెయ్యికొంచెం వొదులుకాగానే బిగ్గరిగా అరిచింది. ఇద్దరు ముగ్గురు పరిగెత్తుకొచ్చారు.

"ఏమిటి! ఏమిటి! ఎవరు? దొంగలు— దీపం— దీపం—"

మామయ్య బట్టలు సద్దుకుంటో లేస్తున్నాడు.

"ఏంలేదు— ఏంలేదు— నీదుంపతెగా! నాచేతుల్లో నీకు హత్యజరిగిందేనే! ఎవరూలేరు — ఇదీ — ఇదీ — నీజింహాతీస్తా— చూచుకో నాతడాఖా — ఇది ఏదో కలవరిస్తోంది— కాదు పారిపోవాలని చూస్తోంది—

"ఎవరు! ఎవరు?"

"ఇదే— కిటికీలోంచి దూకి పోవాలనుకుంది. ఏమిటా అని దీపంతెచ్చిచూస్తే—"

"అట్లాకాదు. దీన్ని కట్టివెయ్యాల్రా! కాళ్లూచేతులూ విరక్కొట్టి– అసలు దీని మదమణచాలి. వర్లమన్నాటివారి అమ్మాయికి చేసినట్టు – వాతలు పెడితేనేకాని బుద్ధిరాదు. ఇట్లాంటివాళ్ళకి– ఓతాడు తేవే!"

"ఏమిటి యీఅర్ధరాత్రి? దానిమొహం పారిపోవడ మేమిటి?"

పోయిపడుకున్నారు.

నిజమే మామయ్య మంచిమాట అన్నాడు– పారిపోతే! డాక్టరెక్కడవుంటాడో, ఏంచేస్తూవుంటాడో? ఎంత ఆశ్చర్యం కలుగుతుంది అతనికి! కాని తనని యింటోనే వుంచుకుంటాడా? మరి వీళ్ళు వొచ్చి తగాదా పెడితే! పోనీ యింకో వూరు పోవొచ్చు. బదలాయింపు తెప్పించుకుంటాననికూడా అన్నాడు ఒకసారి. మరి వెంటనే వెళ్లిపోవడానికి వీలుంటుందా? ఆసంగతులన్నీ అతనే చూసుకుంటాడు, తనకెందుకు ముందే యీసందేహాలు! – అతని దగ్గిరికి వెళ్ళిపోయి, తరవాత యింకేం కావాలి తనకి? వీళ్లు బాగా ఏడుస్తారు. కాని పాపం అమ్మ ఏడిస్తే తనకి దిగులుపుడుతుంది. కాని ఏంచెయ్యగలదు తను?

ఇప్పుడెన్నిగంటలో మరి? ఇప్పుడుకాదు – వెడితే! ఆ రోడ్లవెంబడి వొకత్తా! భయంకాదా? రేపు వెళ్ళాలి. కాని పగలు అందరూ చూడరా? ఆస్పత్రికివెడితే యెట్లా? కాదు. రేపు సాయింత్రం చీకటిపడ్డాక పోవాలి.

ఏయిల్లా లేదు

అమ్మా! ఇంటోంచి తప్పించుకోడం, అంత కష్టంగా లేదు గాని, ఆ రోడ్లవెంబడి చీకట్లో నడిచి, ఎవరికంటా పడకుండా రావడంమాత్రం చాలా ప్రయాస అయింది. ప్రతివారూ విరోధుల్లాగే తోచారు. ఎంత దూరమనిపించింది? కాని కష్టాలు గట్టెక్కాయి. డాక్టరు లోపల యెవరితోనో మాట్లాడుతున్నాడు. కొంచెంసేపు వరండాలో చీకట్లోనుంచుంది. ఆకొత్తాయన వుండగా ఎట్లా లోపలికివెళ్ళడం? ఆలస్యమవుతోంది. తనవాళ్లు తరుముకువస్తే! ఈపాటికి వెతుక్కుంటోవుండాలి.

నౌకరువొచ్చి, ఆమెనుచూసి, అడిగాడు, అనుసూయమ్మ వొచ్చింది చాలా జరూరుపనిట అని చెప్పమంది. ఈశ్వరుడి కరుణ అంటే అట్లా వుండాలి. అతను బుజంమీద చెయ్యివేసి లోపలికి తీసికెళ్ళిం తరవాత ఏం చెయ్యగలరు తనవాళ్ళు! పమిటా జుట్టూ సర్దుకుంది. జవాను చెప్పడం వినపడ్డది. మాటల్లేవు. రాలేదేం? అవసరమైన పనికావును. కాని యీబైట కూచోడమెట్లా. తెగించింది. తలుపు తోసుకుని లోపలికి నడిచింది. ఆమెని చూడడంతో ప్రకాశరావు మొహం తెల్లనయింది. ఆమె మాట్లాడకముందే, అతను కోపంతో "మాట్లాడుతున్నాను కనపడ్డంలేదూ? బైట కూచోండి, వొస్తాను." అని, ఇంగ్లీషులో తనసంగతే ఆ రెండో ఆయనతో చెపుతున్నాడు. ఏదో అబద్ధమే వుంటుంది. తను లోపలికి రావడం తప్పుగావును! తనకేం తెలుసు!

ఏమీ అనలేక బైటికి వెళ్ళింది. బైట రెండు బల్లలున్నాయి. వాటిమీద కూచుంది. రోడ్డుమీది వాళ్ళందరికీ కనపడుతోంది. అందరూ తననే చూస్తున్నారు. తనెంత రహస్యంగా రావాలనుకుందో, అంత బట్టబైలయింది. రాగానే ప్రకాశరావు తనని కావలించుకుంటాడనే గంపె డాశతో, విడుదలకాగానే పరిగెత్తుకొచ్చింది. ఇట్లా చేశాడు, యింత దుర్మార్గుడా? కాదు, దుర్మార్గుడుకాదేమో! ఆకొత్తమనిషి యెవరో వుండబట్టి అట్లా చేశాడు. అంతేగాని తన నంత దయగా ప్రేమగా లాలించే ప్రకాశరావు మారిపోతాడా? ఇంకా ఆయన యెప్పుడు వెడతాడు? గంటయింది. అప్పుడప్పుడు వాళ్ళు మాట్లాడే వ్యవహారం మాటలు ఆమెచెవుల్లో పడుతున్నాయి.

ఆయనెవరో వెళ్ళగానే తనను యెంత ఆదరంగా చూస్తాడో! తను అతని యింటోనే యెంత సుఖంగా వుండవొచ్చో ఆలోచించు కుంటోంది. కిటికీలోంచి ఆ కొత్తాయన బూట్సులు కనపడుతున్నాయి. అవి యెంతసేపటికీ కదలవు. అప్పుడప్పుడు మాట్లాడకండా కూచుంటాడు. వెళ్ళడు. మాట్లాడినప్పుడు ముగించే విధంగా మాటలు వినపడవు. తనని కలుసుకోవాలనే ఆతృతతో ప్రకాశరావు "సరేలెండి, తక్కింది రేపు మాట్లాడుదాము" అని ఆయన్ని పంపేస్తాడనుకుంది. కాని ప్రకాశరానే కావలసి ఆయన్ని కబుర్లలోకి దింపి ఆపుతున్నట్టు కూడా తోచింది.

చివరికి ఛైర్మనుగారు లేచారు. ఆయన్ని పంపేందుకు ప్రకాశరావు వరండాలోకి వొచ్చాడు. ఆయన వెళ్ళగానే డాక్టరు అనుసూయవేపు తిరిగి

"ఇదేమిటి యిప్పుడొచ్చావిట్లా?" అన్నాడు. కంఠంలో కోపం వినపడుతోంది.

"లోపలికి రా" అని ఆమెని తన మందుల గదిలోకి తీసికెళ్ళాడు. వెంటనే ఆమె తన చేతుల్ని అతని మెడచుట్టూ వేసి మొహంకేసి చూసింది. ఆమె మొహాన్ని దగ్గిరిగా వొంచి ముద్దు పెట్టుకున్నాడు. ఆమె అతనిమెడ వొదలక పెదవుల్ని దగ్గిరిగా తీసుకోడంచూసి అతనికి భయంకలిగింది. మెల్లిగా వొదిలించుకుని

"ఏమిటి, తొందరగా చెప్పు" అన్నాడు.

"కనుక్కున్న తరవాత వూరుకుంటా రనుకున్నామా, నన్ను గదిలోవేసి చాలా యేడిపించారు. నిన్న రాత్రి మా మామ......... పరిగెత్తుకొచ్చాను, యింక నేను యింటికి వెళ్ళను."

"వెళ్ళక!" అతని కంఠస్వరంలోని అనుమానం విని అనుసూయకి భయం కలిగింది.

"ఇక్కడేవుంటాను. ఎక్కడైనా వుంటాను"

"ఇంటిదగ్గిర్నించి రావడం మంచిపనేనా?" నుదురు ముడుతలు పడ్డది. కళ్ళలో కోపం కనపడుతోంది.

"ఎట్లా వుండను ఆయింటో? నన్నేంచేశారంటే...."

ఎట్లాగో మారిపోయినాడు యీ మూడురోజుల్లో. అంతా అతనితో చెప్పేద్దా మనుకుంది. చెప్పడానికి అనుకున్న మాటలేవీ రావడంలేదు.

"చూడండి, మూడురాత్రులు కనపడకపోతే యేమనుకున్నారు? వూరంతా గోలయింది. మీకు తెలీలా?"

తెలిసిందని తలపోయించాడు.

"మీరేం చెయ్యలేదేం ?"

"ఏం చెయ్యను ?"

"నాకేం తెలుస్తుంది ? మీకు తెలియాలి! యేమేమిటో అనుకున్నాను. వాళ్ళని ఖైదు చేయిస్తారనీ, నన్ను తీసుకు వెడతారనీ యేమేమిటో అనుకున్నాను........... పోనీలెండి. అదంతా అయిపోయింది. తప్పించుకు వొచ్చేశాను. యీ మూడురోజులూ మిమ్మల్నిన్ని చూడాలనే ! యెప్పుడుచూస్తానా అనే ! మళ్లీ యీవాళ రాత్రి—మళ్లీ— యింక వొదిలిపెట్టను కదా — యింక యెప్పుడూ........"

అతన్ని చాలా ప్రేమతో తాకింది. యీ ప్రేమని చూసి అతని మొహంలో కలిగే మార్పు అనుసూయ గుండెల్లో భీతి పుట్టించింది. అతను మాట్లాడితే వినాలని ఆగింది.

"అసలు యింటిదగ్గర్నించి రావడం చాలా తప్పు. యిప్పుడేమైపోతావు ? నాకు కబురుపంపించి వుండవలసింది"

"మీదగ్గిర వుంటాను,"

"నాదగ్గిరా !"

"అవును."

"ఇక్కడెట్లా వీలవుతుంది ? నువ్వు నాకెవరని యిక్కడ వుంచను ?"

అనుసూయకి తెలిసింది.

"వుణ్ణండి. నేను వెళ్ళను. యెక్కడికి వెళ్లను ?"

"ఇంటికి వెళ్లాలి. మళ్లీ వాళ్లనుమానపడకముందే వెళ్లాలి. నీ శ్రేయస్సుకోసే చెపుతున్నాను, వొచ్చే కష్టాలు నీ కర్థంకావు. చిన్నదానివి."

"నన్ను మళ్లీ మీదగ్గిరికి రానీరు."

"పోనీ!"

ప్రకాశరావు తననించి ఇట్లా విముఖుడు కావడం అనుసూయకి ఏమాత్రం అర్థంకాలేదు. మర్యాదస్తులైన మొగవాళ్ళని పాలించే మాలిన్యాలూ, స్వార్థాలూ, ఆమె కింకా తెలీవు. తనేదో తప్పుచేశాననీ, తల్లియిల్లు వొదలడం అతను ఎందుకో అంగీకరించడంలేదనీ, ఆమె మనసు వెనక ఆలోచించుకుంటోంది. తనని ప్రోత్సహించిన ఆనందానికి కొమాన్నుకి తన సర్వస్వాన్ని వప్పగించి, వెనకముందులు చూడకండా ముందుకి దూకిన అనుసూయకి పాపం యీ అనుభవం భయంకరమైన కలమల్లే వుంది.

"ఎట్లా?" అంది, ఏం తోచక.

"ఎంతకాలం వొచ్చేదానివి? నాకు 'ట్రాన్స్ఫరు' అయితే యేం చేసేదానివి?"

"మిమ్మల్ని చూడకండానా! నేనుండలేను, మిమ్మల్ని ప్రేమించాను. చూడకండా బతకలేను. నేనువెళ్ళను."

"ఇట్లా కాదు. నేనూ నిన్ను ప్రేమించాను కాని నాలుగు రాత్రిలు గడిపితే—యెల్లకాలమూ వీలవుతుందా? ఆలోచించుకో. నీబంధువులూ, సంసారమూ అన్నీ వొదిలి యిట్లా వొచ్చేసి యేమైపోదామని? నామాట విని వెంటనే వెళ్ళు."

"నన్ను ప్రేమించినవిధం – ఆస్పత్రిలో మీరు, నేను —మీదాన్ని, నన్నే ప్రేమిస్తున్నానని. ఆమాటలని......"

"ఆసమయం అన్నవన్నీ నిజంగా వేదవాక్యాలుగా పట్టుకుంటావా ? నువ్వింకా చిన్నదానివి నామాట విను."

"అయితే నేను మీకక్కర్లేదూ ?"

"కావాలి. కాని యిట్లా యింటిదగ్గిర్నించి వొచ్చి, నాతోవుంటే నన్ను పాడుచేస్తావు. నువ్వు పాడవుతావు. అందు కని చెప్తున్నాను."

"మిమ్మల్ని చూడడానికి వీలుండదుగా ?

"అదే మంచిది."

"అంతేనా ! మిమ్మన్నెంత నమ్మానండి ! యెంత ప్రేమించానండి !"

లోపల్నించి డాక్టర్ని యెవరో పిలుస్తున్నారు.

"నేనేమైపోవాలి ? యేమైనాసరే యింటికి వెళ్ళను. యేంకాను ?"

"మీ యింటిదగ్గిర దిగపెడతాను రా."

ఎవరో తలుపు కొడుతున్నారు.

"వొస్తున్నాను యింటోకి వెళ్ళు" అన్నాడు డాక్టరు.

ఇంక లాభంలేదనుకుంది. డాక్టరు చెయ్యి పట్టుకుని బైటికి తీసికెడుతోవుంటే మాట్లాడకండా యేడుస్తోవొచ్చింది. వరండాలో ఒక్కసారి మళ్ళా డాక్టరు మొహంకేసి చూసింది. రాత్రికేసి చూసింది, వీధిలో యెవరూ తిరగటంలేదు. "ఇంతే నండీ" అని మూలుగుతో యేడ్చి వీధులోకెళ్లి "ఇంక నన్ను చూడరు. సుఖంగా బతకండి" అని వెళ్లిపోయింది.

అనసూయ వెళ్ళగానే డాక్టరు విచారంతో స్తంభం పట్టుకుని నుంచున్నాడు, ఒకనిముషం.

“ఆమె యెవరండీ? యీఅర్థరాత్రి అట్లాపంపించేశారు” అన్నారు చీకట్లో మూలనున్న ఆయన బల్లమీాదనించి. ప్రకాశరావు అదిరిపడి—‘ఎవరు’వారన్నాడు.

“నేనండీ, సూరయ్యని”

ప్రకాశరావు సూరయ్యని రాత్రి పడుకోడానికి రమ్మన్న సంగతి మరిచిపోయినాడు. ఆయన పక్కన పల్లెటూరినించి మందు పుచ్చుకోడానికి వొచ్చిన కమ్మాయన, భాగ్యవంతుడు. కనక ప్రకాశరావు ఆయనకి చాలా మర్యాదచేస్తున్నాడు. అతడు తనని ఆసమయంలో చూసినందుకు అనసూయమీాద కోపమొచ్చింది.

“నాదగ్గిరికి మందుకొచ్చేదిలెండి. మంచిరకం కాదు. యింటో తగాదాపడి యిక్కడికి వొచ్చి నన్ను యెక్కడన్నా వుండడానికి స్థలం చూపమంటుంది. నేనేంచెయ్యను? వెళ్లమంటే యేడుస్తుంది.”

“పాపం యిప్పుడేమవుతుందో?”

“ఇంటికి పోతుంది. మనకెందుకులెండి. బైటకూచున్నారేం, చీకట్లో? పక్కేమన్నా యిస్తానుండండి” అని లోపలికి వెళ్లిపోయినాడు.

సూరయ్యకి అరవైయేళ్లుదగ్గిరిగావొచ్చినా ‘రొమాన్సు’ చావలేదు. జాలి మొండిపోలేదు. అనసూయవంక చీకట్లో చూసినప్పుడే ఆమె లేత దృఢమైన నడుంవొంపు, చంపల కోలతనమూ కనపడ్డది. అనేక స్త్రీ సౌందర్యాలని చూసిన అతని

కళ్లకీ, వాటి అనుభవమిచ్చే సౌఖ్యమూ ఆమె కంఠంలోవుండే 'పాషన్' తెలిసింది. వెంటనే లేచి చీకట్లో ఆమెనివెతుక్కొంటూ బైలుదేరాడు. ఇట్లాంటి నిశీధ అన్వేషణాలవల్లనే యీ ఆస్పత్రికి చేరేగతిపట్టిన సంగతి మరిచాడు.

దిగులుతో మెల్లిగా నడిచే అనుసూయ వెంటనే దూరంగా నడుస్తున్నాడు. ఆమె యిళ్లనీడలలో నడుస్తో ఫ్యాక్టరీబైట కాలవ దగ్గిరికి పోయింది. నీటిదగ్గిరిగా నుంచుని, కొంచెంసేపు యేదో ఆలోచించి, చుట్టూ చూసింది. కూచుంది, ఏమాలోచిస్తోందో మెల్లిగా యేడుపు ప్రారంభించింది. కాలవ అవతల వొడ్డున గానుగచెట్లలో మిణుగురు పురుగులు ఆడుతున్నాయి. నీటిలో నక్షత్రాలు మెరుస్తున్నాయి. ఆమె వెక్కిళ్లుతప్ప యింకేమి శబ్దంలేదు. సూరయ్య హృదయం తపించింది. ఆ ఏడుపులోని అమాయకత్వం, నిరాశా, బోధపడుతున్నాయి. యవ్వనానందంలో నిలవలేక, అనాలోచనగా, కనపడ్డ పురుషుణ్ణే నమ్మి నశించిన కన్యల హృదయవేదనంతా వినవొచ్చింది ఆతనికి ఆరాత్రి! అనుభవించిన పురుషుడు చెక్కుచెదరక వృద్ధిపొందడమూ, వాడు నలిపి వాసనచూసి పారేసిన యీచిన్ని పూలిట్లా వాడిపోవడమూ, సంఘం నిరాదరణా, నిర్దయా, మృత్యువు తప్ప యింకో ఆహ్వానం లేకపోవడమూ, అన్నీ దూరంగా తోచాయి. అతని మనస్సుకి. 'బ్రిటీ' అయిన స్త్రీకన్న ఘోర మింకోటి ప్రపంచలోలేదు.

వెనకనే వెళ్లి 'తల్లీ' అన్నాడు.

ఆమె గబాలున నీళ్లలోపడ్డది.

సూరయ్య ప్రాణాలు ఎగిరిపోయినాయి. అతనికి యీత రాదు. కాని ఆలోచించలేదు. దూకాడు. ఎండాకాలం కావడం చేత కాలవ లోతులేదు. అతనికి కంఠంవరకు నీళ్ళొచ్చాయి. చుట్టూ చూశాడు. జాడలేదు నీళ్ళఅలలూ, అలలమీదచెదిరే నక్షత్రరేఖలూ తప్ప. సగం మునిగి యిటూ అటూ వెతికాడు కనపళ్లేదు. ఎంతసేపయిందో! విచారంతో భయంతో చుట్టూ చూస్తున్నాడు. మెల్లిగా పీచులాగా వెంటికలు కనపడ్డాయి, తాకడం భయంవేసింది. బతికివున్న తలమీది వెంటికలు ముద్దు పెట్టుకుంటాము. వేళ్లతో ఆడుకుంటాము. కాని మరణించ గానే నీళ్లలో చీకట్లో తేలివొచ్చే వెంటికల్ని చూస్తే భయం అనుకున్నాడు. చప్పున పట్టుకుని పైకిలాగి, మనిషిని వొడ్డుకు తెచ్చాడు. ప్రాణం కనపళ్లేదు, సంఘం బలితీసుకున్న ఆ బాలిక వంక చూస్తో నుంచున్నాడు సూరయ్య. ఆకాశాన నక్షత్రాలు మెరుస్తున్నాయి. మిణుగురుపురుగులు గానుగచెట్లలో ఆడు కుంటున్నాయి. నీళ్లు మళ్లీ కుదటబడ్డాయి. లోకం మామూ లుగా నిద్రపోతోంది. అనుసూయ కదలకుండా పడివుంది, యీ కామాలకు, యీ క్షోభలకు, పెంపుళ్లకు, మామ య్యకూ, నిందలకు, నవ్వులకూ, యీర్ష్యలకూ, అతీతురాలై.